

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României

Raport anual 2013

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

**Balanța de plăți
și poziția investițională internațională
a României**

RAPORT ANUAL

2013

Notă

*Redactarea **Raportului anual 2013 – Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României** a fost finalizată de către Direcția Statistică pe baza datelor statistice disponibile la finele lunii noiembrie 2014.*

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României.

Sursa datelor statistice a fost indicată expres numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

*Banca Națională a României,
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312.43.75; fax: 021/314.97.52
internet: <http://www.bnr.ro>*

ISSN 1224-4570 (versiune tipărită)

ISSN 1584-0956 (versiune *online*)

Precizări metodologice

Raportul anual 2013 – Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României este realizat în conformitate cu noul standard metodologic internațional pentru elaborarea balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale, asigurat de Manualul FMI Balanța de plăți și poziția investițională internațională, ediția a VI-a (BPM6), care înlocuiește Manualul FMI Balanța de plăți, ediția a V-a (BPM5).

Detalii privind principalele modificări metodologice sunt prezentate pe *website*-ul BNR, în Secțiunea statistică, în documentul [Implementarea noilor standarde metodologice în statisticile elaborate de BNR](#).

Pentru asigurarea comparabilității datelor, seriile de date istorice lunare și trimestriale începând cu anul 2005 au fost transpuse în metodologia BPM6 și sunt disponibile în [Baza de date interactivă](#), care se găsește pe *website*-ul BNR, Secțiunea statistică.

Precizări metodologice detaliate privind definițiile, legislația și sursele de date pot fi găsite pe *website*-ul BNR, Secțiunea statistică, Seturi de date, Indicatori ai sectorului extern sau accesând linkul: [Balanța de plăți - Precizări metodologice](#).

Cuprins

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2013

I. Contextul internațional	7
II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2013	11
A. Balanța de plăți	11
1. Contul curent	11
1.1. Balanța bunurilor și serviciilor	13
1.1.1. Balanța bunurilor	13
1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului de bunuri	15
1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului de bunuri (FOB)	18
1.1.1.3. Balanța resurselor energetice	20
1.1.2. Balanța serviciilor	20
1.2. Balanța veniturilor primare	21
1.3. Balanța veniturilor secundare	22
2. Contul de capital	23
3. Contul financiar	24
3.1. Investiții directe	24
3.2. Investiții de portofoliu	25
3.3. Alte investiții	26
B. Poziția investițională internațională a României	28
1. Prezentare generală	28
2. Structura poziției investiționale internaționale	31
2.1. Active externe	31
2.2. Pasive externe	33
2.2.1. Datoria externă	36
Secțiune statistică	45

I. Contextul internațional¹

Pe parcursul anului 2013 evoluția climatului economic internațional a fost marcată de fluctuații și de înregistrarea unor mișcări divergente între țări. Începutul anului a confirmat revigorarea la nivelul economiei mondiale începută în ultimul trimestru din 2012 și observată în special în economiile avansate. În vara anului 2013, condițiile de finanțare pe piețele internaționale s-au înăsprit, iar cererea globală s-a contractat, afectând în mod special economiile emergente. Ulterior, s-a observat o revenire treptată, îndeosebi la nivelul economiilor dezvoltate, dar perspectivele lor economice au continuat să fie limitate de repararea bilanțurilor, de consolidarea fiscală, de condițiile relativ restrictive de creditare și de evoluțiile neconvingătoare ale pieței forței de muncă. În economiile emergente mari creșterea economică a continuat să fie încetinită din cauze structurale, dar a rămas superioară celei din economiile avansate, contribuind semnificativ la creșterea economică globală. Aceste condiții adverse au fost potențate de turbulențele sociale și de tensiunile geopolitice înregistrate în Orientul Mijlociu și în Africa de Nord, pe ansamblu ritmul de creștere a producției mondiale coborând de la 3,2 la sută în anul 2012 la 3 la sută. În consecință, comerțul mondial cu bunuri și servicii s-a caracterizat printr-un avans moderat și volatil, înregistrând totuși o creștere cu 3 la sută comparativ cu 2,8 la sută în anul anterior. Rata medie anuală a inflației² a continuat să coboare, atingând 1,6 la sută, comparativ cu 2,2 la sută în 2012, în contextul subutilizării capacităților de producție, al șomajului înalt și al nivelului scăzut al activității economice globale. Prețul mediu al petrolului (cotația Brent) a rămas la un nivel ridicat, comparabil cu cel înregistrat în ultimii doi ani (peste 110 dolari SUA/baril), dar stabil, pe fondul unui avans modest al economiei globale, al creșterii producției de țitei a Statelor Unite ale Americii și al menținerii tensiunilor geopolitice din Orientul Mijlociu și Africa de Nord. Prețurile materiilor prime³ s-au redus cu 4,9 la sută pe parcursul anului 2013 (în special la cereale), după o creștere cu 2,6 la sută consemnată în anul anterior.

Economia zonei euro⁴ a înregistrat o scădere cu 0,4 la sută în anul 2013, comparativ cu -1,5 la sută în 2012, contracția fiind imprimată de evoluția investițiilor și a consumului privat, afectate de condițiile restrictive de creditare, de gradul încă redus de utilizare a capacităților de producție și de scăderea ratei de ocupare a forței de muncă. Totuși, declinul investițiilor s-a atenuat, de la -4 la sută în anul 2012 la -2,9 la sută în 2013, ca efect al unor evoluții favorabile manifestate inclusiv în domeniul construcțiilor. O evoluție similară a consemnat consumul privat, care scăzut cu 0,7 la sută, comparativ cu -1,3 la sută în anul 2012, reflectând condițiile

¹ Surse: BCE – Raport anual 2013, *Monthly bulletin* – octombrie 2014; FMI, *World Economic Outlook* – octombrie 2014.

² Valori aferente țărilor din Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

³ Exprimare în euro și folosind sistemul de ponderare bazat pe utilizări; exclusiv resurse energetice.

⁴ Statele membre UE din zona euro la care se face referire sunt cele 17 state membre ale UE aflate în zona euro la sfârșitul anului 2013: Austria, Belgia, Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Portugalia, Spania, Slovacia și Slovenia.

de finanțare mai puțin restrictive și reducerea prețurilor mărfurilor. Ca efect al continuării eforturilor de consolidare fiscală aplicate în majoritatea statelor membre, consumul guvernamental în zona euro a crescut nesemnificativ (cu 0,1 la sută), după ce în anul precedent se redusese cu 0,6 la sută.

Exportul net de bunuri și servicii a fost singura componentă cu o contribuție pozitivă la creșterea economică din zona euro, chiar dacă dinamica exporturilor s-a atenuat comparativ cu anul precedent. Exporturile de bunuri și servicii s-au majorat cu 1,4 la sută în anul 2013, iar importurile de bunuri și servicii cu 0,4 la sută, după ce în anul precedent au crescut cu 2,5 la sută, respectiv au scăzut cu 0,9 la sută.

Din perspectivă sectorială, ritmul negativ al PIB real în zona euro a fost determinat de evoluțiile din construcții, industrie și servicii. Valoarea adăugată brută în construcții a scăzut cu 4 la sută, în timp ce serviciile și industria prelucrătoare au înregistrat ritmuri negative de 0,5 și, respectiv, 0,6 la sută.

Pe fondul reducerii presiunilor inflaționiste induse de prețurile internaționale ale resurselor energetice și ale produselor alimentare, rata medie anuală a inflației, măsurată prin indicii armonizat al prețurilor de consum (IAPC), a coborât de la 2,5 la sută în anul 2012 la 1,4 la sută în 2013.

Piața forței de muncă din zona euro a continuat declinul început în a doua jumătate a anului 2011, rata de ocupare reducându-se cu 0,8 puncte procentuale, concomitent cu creșterea ratei șomajului⁵ la 11,9 la sută (de la 11,3 la sută în 2012).

Deficitul bugetar al zonei euro s-a atenuat de la 3,6 la sută din PIB în anul 2012 la 2,9 la sută din PIB în 2013⁶, pe fondul creșterii veniturilor (în contextul măsurilor de extindere a bazei de impozitare și a unor impozite), concomitent cu o ușoară reducere a cheltuielilor. Deficitul bugetar s-a ameliorat comparativ cu anul 2012 în zece din cele șaptesprezece state din zona euro, iar valoarea de referință de 3 la sută din PIB a fost depășită în șapte dintre acestea. Cele mai scăzute ponderi în PIB ale deficitului bugetar s-au înregistrat în Estonia (0,5 la sută) și Austria (1,5 la sută), în timp ce Luxemburg și Germania au consemnat excedent bugetar (de 0,6 la sută, respectiv 0,1 la sută). Rata datoriei publice a zonei euro a crescut cu 1,9 puncte procentuale în 2013 față de anul precedent, până la 90,9 la sută din PIB. Rata datoriei publice a depășit valoarea de referință de 60 la sută din PIB în 12 dintre statele zonei euro, continuând să fie de peste 100 la sută în Grecia, Italia, Irlanda și Portugalia. În anul 2013, pragul de 100 la sută din PIB a fost depășit și de Cipru, comparativ cu anul anterior când se situa la sub 80 la sută din PIB.

Contul curent agregat al zonei euro⁷ s-a încheiat cu un excedent de 205,3 miliarde euro față de 138,4 miliarde euro în anul 2012, creșterea provenind din majorarea excedentului balanței comerciale (bunuri și servicii).

⁵ Conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM).

⁶ Eurostat, Newsrelease Euroindicators 158/2014: *Provision of deficit and debt data for 2013 – second notification*, 21 octombrie 2014.

⁷ Metodologie BPM6 (a se vedea precizările metodologice).

Țările membre ale Uniunii Europene din afara zonei euro⁸ au consemnat o creștere economică de 1,5 la sută în anul 2013, comparativ cu 0,4 la sută în 2012, stimulată de cererea internă, mai ales de consumul administrației publice, dar limitată de nivelul scăzut al cererii externe, în special din zona euro. Opt din cele unsprezece state au înregistrat creștere economică⁹, cele mai bune performanțe fiind consemnate de Letonia, România și Lituania, cu rate cuprinse între 3,3 la sută și 4,2 la sută.

Rata medie anuală a inflației s-a redus pe ansamblul regiunii de la 3 la sută în anul 2012 la 1,9 la sută în 2013, dar și în fiecare dintre statele componente, reflectând în principal scăderea prețurilor mărfurilor și a unor impozite indirecte. Rate ale inflației mai mari de 2 la sută au fost înregistrate în România (3,2 la sută), Marea Britanie (2,6 la sută) și Croația (2,3 la sută).

Situația fiscală s-a ameliorat în opt dintre cele unsprezece state membre ale UE din afara zonei euro, în general ca efect al măsurilor de consolidare fiscală. Pe ansamblu, ponderea deficitului bugetar în PIB a fost de 4,2 la sută, comparativ cu 5,9 la sută în anul 2012. Valoarea de referință de 3 la sută din PIB a fost depășită în trei dintre cele unsprezece țări (Marea Britanie, Croația și Polonia), alte trei state reușind să corecteze situația de deficit excesiv (Republica Cehă, Danemarca și Lituania). Ponderea datoriei publice în PIB a atins 70,1 la sută, comparativ cu 68,4 la sută în anul 2012, pragul de 60 la sută fiind depășit de Marea Britanie, Croația și Ungaria, în creștere în cazul primelor două, dar în scădere în cea de-a treia.

Soldul contului curent s-a ameliorat pe ansamblul țărilor membre ale UE din afara zonei euro comparativ cu anul 2012, ajungând la -1,1 la sută din PIB în 2013 față de -1,6 la sută în anul anterior, tendință înregistrată în toate statele (cu excepția Marii Britanii). Investițiile străine directe au consemnat o creștere netă a activelor în anul 2013 pe ansamblul celor unsprezece state (comparativ cu o scădere netă în anul anterior), provenită de la patru țări (Marea Britanie, Suedia, Danemarca și Republica Cehă), concomitent cu o creștere netă a pasivelor mai mică decât în anul 2012 (în principal în Marea Britanie, Polonia, Ungaria și Danemarca). Investițiile de portofoliu au înregistrat o creștere netă a activelor mai redusă decât în anul precedent (tendința fiind dată de Marea Britanie și Danemarca), simultan cu o acumulare netă substanțială de pasive, provenită preponderent de la aceleași țări (după o scădere netă în anul 2012). Componenta alte investiții (în principal împrumuturi și depozite) a consemnat o temperare a scăderii nete a activelor (vizibilă în Marea Britanie, Suedia și Danemarca), simultan cu o accelerare a scăderii nete a pasivelor (în Marea Britanie, Danemarca și România).

În **Statele Unite ale Americii**, produsul intern brut a crescut cu 2,2 la sută, comparativ cu 2,3 la sută în anul 2012, temperarea de ritm din prima jumătate a anului, generată de continuarea declinului consumului guvernamental și de încetinirea investițiilor private nerezidențiale și a exporturilor, fiind urmată de o revenire a creșterii, sub impactul ameliorării pieței forței de muncă și al efectului de avuție (*wealth effect*) determinat de creșterea prețurilor acțiunilor și ale locuințelor. Rata medie anuală

⁸ Referirea vizează cele 11 state membre ale UE aflate în afara zonei euro la sfârșitul anului 2013: Bulgaria, Republica Cehă, Croația, Danemarca, Letonia, Lituania, Marea Britanie, Polonia, România, Suedia și Ungaria.

⁹ Scădere economică au înregistrat Croația, Republica Cehă și Danemarca.

a inflației pentru anul 2013 a fost de 1,5 la sută (comparativ cu 2,1 la sută în anul anterior), tendința descendentă fiind dată de scăderea prețurilor resurselor energetice și de gradul redus de utilizare a capacităților de producție. Rata șomajului a coborât de la 8,1 la sută în anul 2012 la 7,4 la sută în 2013. Deficitul bugetului federal s-a redus cu 3,3 puncte procentuale, până la 5,7 la sută din PIB, iar datoria publică s-a majorat de la 86,5 la sută la 87,8 la sută din PIB. Deficitul contului curent s-a menținut la nivelul înregistrat în anul 2012, respectiv 0,1 la sută din PIB.

Economia japoneză a înregistrat un avans de 1,5 la sută, similar anului 2012, fiind susținut de politici monetare și fiscale acomodative, menite să elimine deflația persistentă și să stimuleze creșterea economică. Rata medie anuală a inflației, măsurată prin indicii prețurilor de consum, a devenit pozitivă în luna iunie, ajungând la 1,6 la sută în decembrie – cel mai ridicat nivel consemnat după anul 2008. Pe ansamblul anului 2013 rata medie anuală a inflației a fost de 0,4 la sută (în anul 2012 fiind zero la sută). Rata șomajului a coborât la 4,0 la sută, de la 4,3 la sută în anul precedent.

Economiile emergente din Asia au continuat să crească în aproximativ același ritm ca și în anul precedent (6,6 la sută în 2013, comparativ cu 6,7 la sută în 2012), pe fondul consolidării cererii interne, care a compensat diminuarea contribuției exportului net de bunuri și servicii. Presiunile inflaționiste au fost limitate de stabilitatea prețurilor internaționale ale mărfurilor, rata anuală a inflației ajungând la 4,7 la sută (de la 4,4 la sută în anul anterior). În China, creșterea economică s-a menținut la 7,7 la sută în 2013, pe fondul contribuției pozitive a investițiilor și a consumului, în timp ce exportul net de bunuri și servicii a avut o contribuție ușor negativă. Rata medie anuală a inflației s-a menținut la 2,6 la sută, moneda națională a continuat să se aprecieze, iar rezervele valutare s-au majorat până la 41 la sută din PIB.

Regiunea America Latină și Caraibe a înregistrat în anul 2013 un avans al PIB de 2,7 la sută (comparativ cu 2,9 la sută în anul precedent), în contextul unui mediu extern nefavorabil și al eforturilor statelor de a-și reduce vulnerabilitățile prin restrângerea datoriei publice și prin consolidarea rezervelor valutare. Deficitul contului curent agregat al Americii Latine a crescut de la 1,8 la sută din PIB în anul 2012 la 2,7 la sută în 2013. Rata șomajului în mediul urban a scăzut de la 6,8 la sută la 6,6 la sută în anul 2013. Rata medie anuală a inflației a urcat de la 5,9 la sută în anul 2012 la 7,1 la sută în 2013, pe fondul temperării creșterii economice.

II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2013

A. Balanța de plăți

Balanța de plăți a României a înregistrat în anul 2013 un deficit de cont curent de 1 168 milioane euro, finanțat prin acumulare netă de pasive de natura investițiilor directe și de portofoliu. Aproximativ trei sferturi din deficitul de cont curent înregistrat cu statele Uniunii Europene (UE) au fost compensate prin excedentul obținut cu statele din afara UE (EUE). Din deficitul de cont curent înregistrat cu țările UE, cel înregistrat cu zona euro (ZE) a reprezentat două treimi.

Tabel 1. Balanța de plăți cu Uniunea Europeană și zona euro					
milioane euro					
	Total	din care:			
		UE	EUE	ZE	EZE
Contul curent	-1 168	-4 522	3 353	-2 988	1 820
Bunuri	-5 443	-7 584	2 141	-4 633	-810
Servicii	4 700	3 842	858	3 361	1 339
Venituri primare	-3 112	-2 727	-385	-3 386	274
Venituri secundare	2 687	1 948	739	1 670	1 017
Contul de capital	3 038	2 193	845	-37	3 075
Contul financiar	1 675	-6 050	7 725	-4 805	6 480
<i>din care:</i>					
Investiții directe	-2 924	-2 897	-27	-2 790	-134
Active	-27	269	-296	161	-188
Pasive	2 897	3 166	-269	2 951	-54
Investiții de portofoliu	-5 432	-4 406	-1 026	-3 898	-1 534
Active	225	100	125	13	212
Pasive	5 656	4 506	1 150	3 911	1 745
Derivate financiare	-35	-26	-9	-16	-19
Alte investiții	7 921	2 755	5 166	2 936	4 985
Active	127	-750	877	-701	828
Pasive	-7 795	-3 505	-4 290	-3 637	-4 158

Notă: EZE – Statele UE din afara zonei euro.

1. Contul curent

În anul 2013, balanța de plăți a României a consemnat un sold negativ al contului curent de 1 168 milioane euro, în scădere cu 80,7 la sută față de 2012. Ponderea deficitului contului curent în PIB¹⁰ a fost de 0,8 la sută, comparativ cu 4,5 la sută în anul precedent, reducerea de 3,7 puncte procentuale provenind din scăderea

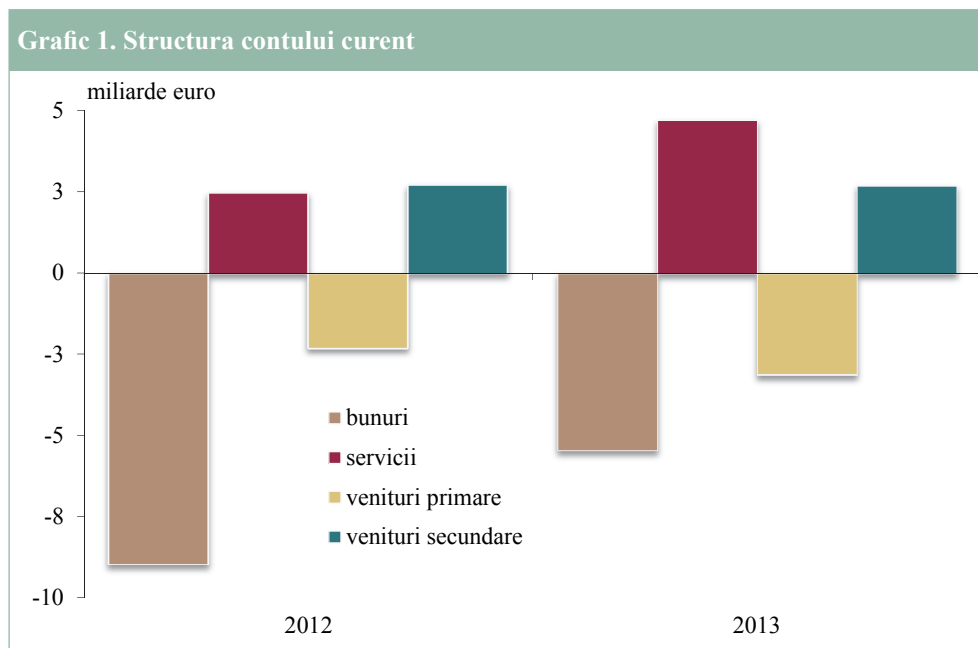
¹⁰ Calculat potrivit metodologiei SEC 2010 (sursa: INS).

deficitului înregistrat de balanța bunurilor și din consolidarea surplusului consemnat la balanța serviciilor, localizate în principal în sectorul privat.

	pondere în PIB				
	Cont curent	Bunuri	Servicii	Venituri primare	Venituri secundare
2013	-0,8	-3,8	3,3	-2,2	1,9
2012	-4,5	-6,7	1,9	-1,7	2,0
Diferențe (p.p.)	3,7	2,9	1,4	-0,5	-0,1

Evoluția contului curent și a componentelor sale în valoare absolută, prezentată în Tabelul 3, relevă comprimarea deficitului balanței bunurilor, rezultată dintr-o creștere mai accentuată a exportului decât a importului, simultan cu consolidarea excedentului înregistrat în ultimii trei ani de balanța serviciilor, determinată în special de serviciile de prelucrare a bunurilor aflate în proprietatea terților și de transportul de mărfuri. Deficitul balanței veniturilor primare a continuat să se accentueze, reflectând reducerea pierderii nete înregistrate de investitorii străini direcți și, în mai mică măsură, majorarea plăților de dobândă la investițiile de portofoliu de natura datoriei. Veniturile secundare au înregistrat un surplus ușor mai redus față de cel din anul 2012, pe fondul diminuării remiterilor lucrătorilor din străinătate, în condițiile majorării fondurilor atrase de la Uniunea Europeană.

	milioane euro		Indici (%)
	2012	2013	2013/2012
Cont curent	-6 052	-1 168	19,3
Credit	56 961	65 158	114,4
Debit	63 013	66 326	105,3
Bunuri	-8 931	-5 443	60,9
Credit	39 901	43 879	110,0
Debit	48 832	49 322	101,0
Servicii	2 473	4 700	190,1
Credit	9 873	13 427	136,0
Debit	7 400	8 727	117,9
Venituri primare	-2 304	-3 112	135,1
Credit	2 372	2 505	105,6
Debit	4 676	5 617	120,1
Venituri secundare	2 710	2 687	99,2
Credit	4 815	5 347	111,0
Debit	2 105	2 660	126,4

1.1. Balanța bunurilor și serviciilor

În anul 2013, balanța bunurilor și serviciilor a înregistrat un deficit de 743 milioane euro, reprezentând 11,5 la sută din valoarea consemnată în anul precedent, ca efect al unei reduceri substanțiale a deficitului rezultat din comerțul cu bunuri și al dublării excedentului obținut din comerțul cu servicii.

1.1.1. Balanța bunurilor¹¹

În anul 2013, soldul negativ al balanței bunurilor a fost de 5 443 milioane euro, în scădere cu 39,1 la sută față de anul precedent, exporturile majorându-se cu 10 la sută, iar importurile cu numai 1 la sută. Ponderea deficitului bunurilor în PIB s-a redus cu 2,9 puncte procentuale, până la 3,8 la sută.

¹¹ Conform metodologiei BPM6, balanța bunurilor nu include bunurile pentru prelucrare, pentru care nu are loc schimbul de proprietate, prin aceasta fiind diferită de comerțul internațional cu bunuri compilat și publicat de Institutul Național de Statistică în conformitate cu metodologia specifică elaborată de Eurostat (a se vedea precizările metodologice).

Tabel 4. Evoluția balanței bunurilor			
	2012	2013	Diferențe (+/-)
	milioane euro		
Export (FOB)	39 901	43 879	3 978
<i>din care:</i>			
Mărfuri generale	39 889	43 826	3 937
Merchanting (export net)	12	53	41
Import (FOB)	48 832	49 322	490
Sold balanță bunuri (FOB/FOB)	-8 931	-5 443	3 488
PIB	133 905	144 664	
Sold cont curent	-6 052	-1 168	4 884
	procente		puncte procentuale
Pondere exportului în PIB	29,8	30,3	0,5
Pondere importului în PIB	36,5	34,1	-2,4
Pondere soldului balanței bunurilor în PIB	-6,7	-3,8	2,9
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (FOB/FOB)	81,7	89,0	7,3
Gradul de deschidere a economiei: (export+import)/PIB	66,3	64,4	-1,9
<i>Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR</i>			

Cel mai ridicat nivel al deficitului bunurilor s-a înregistrat în luna iulie (688 milioane euro), iar cel mai redus în februarie (195 milioane euro).

Analiza soldului balanței bunurilor pe cele opt grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat relevă deficite la: produse chimice și plastice (4 354 milioane euro), produse minerale (2 831 milioane euro) și metale comune (757 milioane euro), respectiv excedente la: produse din lemn, hârtie (945 milioane euro), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (846 milioane euro), produse agroalimentare (528 milioane euro), textile, confecții, încălțăminte (227 milioane euro) și alte mărfuri (355 milioane euro).

Pe zone geografice, deficitul balanței bunurilor a fost generat exclusiv de comerțul intracomunitar, comerțul extracomunitar consemnând un excedent de 2 141 milioane euro.

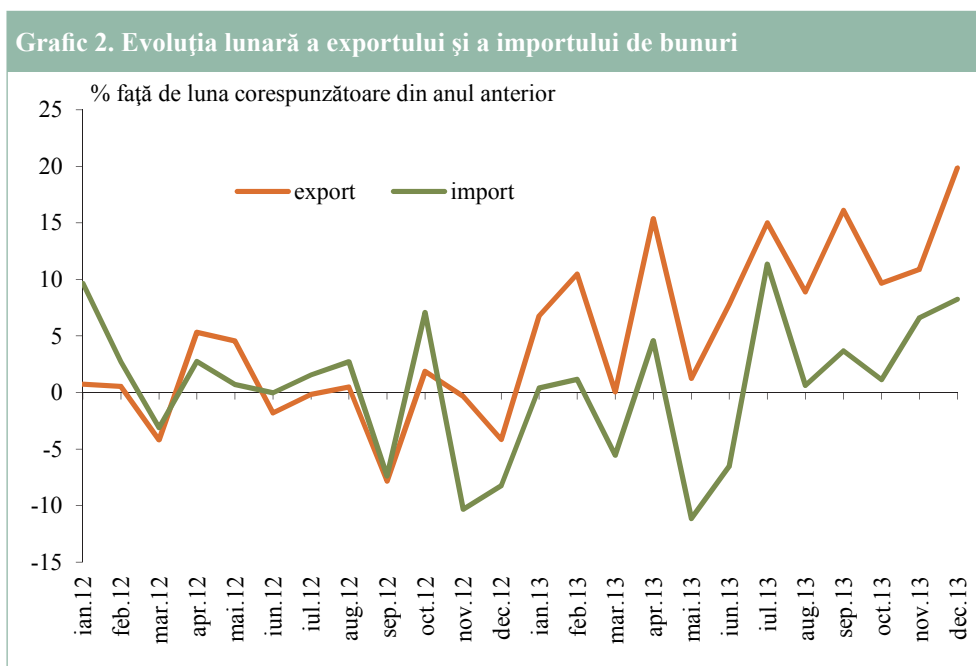
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi s-a majorat cu 7,3 puncte procentuale, până la 89 la sută, în timp ce gradul de deschidere a economiei s-a redus cu 1,9 puncte procentuale, până la 64,4 la sută.

Exportul de bunuri a însumat 43 879 milioane euro¹², în creștere cu 10 la sută față de anul 2012, fiind influențat favorabil de extinderea cererii externe, cu precădere din afara zonei euro. Surplusul valoric al exportului a fost de 3 978 milioane euro.

¹² Pondere exportului de bunuri în PIB a crescut de la 29,8 la sută în anul 2012 la 30,3 la sută în 2013.

Cel mai mic nivel al exportului din anul 2013 s-a înregistrat în luna ianuarie (3 268 milioane euro), cel mai mare nivel lunar (4 145 milioane euro) fiind consemnat în noiembrie. Media lunară realizată la export a fost de 3 657 milioane euro, cu 332 milioane euro mai mare decât în anul precedent.

Importul de bunuri (FOB) a atins 49 322 milioane euro¹³, în creștere cu 1 la sută față de anul 2012, respectiv cu 490 milioane euro. Cel mai redus nivel al importului din anul 2013 s-a înregistrat, de asemenea, în luna ianuarie (3 544 milioane euro), iar cel mai ridicat în octombrie (4 783 milioane euro). Media lunară realizată la import a fost de 4 110 milioane euro, cu 41 milioane euro peste nivelul anului precedent.

1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului de bunuri

a) Structura exportului de bunuri

În anul 2013, patru grupe de mărfuri și-au majorat contribuția la export față de anul precedent: produse agroalimentare (cu 1,9 puncte procentuale), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 1,1 puncte procentuale), produse din lemn, hârtie (cu 0,3 puncte procentuale) și alte mărfuri (cu 0,1 puncte procentuale), celelalte patru grupe reflectând o pierdere de pondere: metale comune (cu 2 puncte procentuale), produse chimice și plastice (cu 0,9 puncte procentuale) produse minerale (cu 0,3 puncte procentuale) și textile, confecții, încălțăminte (cu 0,2 puncte procentuale).

¹³ Ponderea importului de bunuri în PIB a scăzut de la 36,5 la sută în anul 2012 la 34,1 la sută în 2013.

Tabel 5. Exportul de bunuri pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Bunuri	39 901	43 879	110,0	100,0	100,0
Mărfuri generale	39 889	43 826	109,9	100,0	99,9
Produse agroalimentare	4 016	5 249	130,7	10,1	12,0
Produse minerale	2 610	2 705	103,6	6,5	6,2
Produse chimice și plastice	4 869	4 936	101,4	12,2	11,3
Produse din lemn, hârtie	1 878	2 194	116,8	4,7	5,0
Textile, confecții, încălțăminte	2 310	2 468	106,8	5,8	5,6
Metale comune	4 916	4 519	91,9	12,3	10,3
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	16 375	18 485	112,9	41,1	42,2
Alte mărfuri	2 915	3 270	112,2	7,3	7,4
Merchanting* – export net	12	53	441,7	0,0	0,1

*) Bunuri cumpărate de rezidenți de la nerezidenți și vândute ulterior altor nerezidenți, fără ca bunurile să se deplaseze pe teritoriul țării.

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

b) Orientarea geografică a exportului de bunuri

Exportul intracomunitar s-a cifrat în anul 2013 la 29 632 milioane euro, în creștere cu 8,9 la sută față de anul precedent. Ponderea exportului intracomunitar în total exporturi a fost de 67,5 la sută, în scădere cu 0,7 puncte procentuale comparativ cu anul 2012, reducerea ponderii provenind în special din atenuarea ritmului de creștere a exporturilor către Germania, Italia, Franța, Ungaria și Bulgaria.

Tabel 6. Exportul de bunuri pe grupe de țări					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Total	39 901	43 879	110,0	100,0	100,0
1. Export intracomunitar, din care:	27 206	29 632	108,9	68,2	67,5
1.1. Zona euro, din care:	19 428	21 140	108,8	48,7	48,2
Germania	7 170	7 827	109,2	18,0	17,8
Italia	3 530	3 788	107,3	8,8	8,6
Franța	2 850	3 065	107,5	7,1	7,0
1.2. Extra zona euro, din care:	7 778	8 492	109,2	19,5	19,3
Ungaria	2 216	2 257	101,9	5,6	5,1
Bulgaria	1 710	1 671	97,7	4,3	3,8
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 297	1 657	127,8	3,3	3,8
Polonia	1 067	1 158	108,5	2,7	2,6
2. Export extracomunitar	12 695	14 247	112,2	31,8	32,5
Turcia	2 459	2 545	103,5	6,2	5,8
Federația Rusă	1 050	1 370	130,5	2,6	3,1
Ucraina	776	923	118,9	1,9	2,1
Statele Unite ale Americii	833	797	95,7	2,1	1,8

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

Exportul destinat Uniunii Europene a consemnat majorări la toate grupele de mărfuri, cu excepția metalelor comune, care au înregistrat o scădere cu 3,9 la sută.

Grupele de mărfuri care și-au mărit contribuția la exportul intracomunitar în anul 2013 au fost: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 0,9 puncte procentuale), produse minerale și produse din lemn, hârtie (cu câte 0,3 puncte procentuale) și produse agroalimentare (cu 0,2 puncte procentuale).

Tabel 7. Exportul de bunuri către Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Bunuri	27 087	29 515	109,0	100,0	100,0
Mărfuri generale	27 086	29 495	108,9	100,0	99,9
Produse agroalimentare	2 787	3 092	110,9	10,3	10,5
Produse minerale	630	774	122,9	2,3	2,6
Produse chimice și plastice	3 214	3 446	107,2	11,9	11,7
Produse din lemn, hârtie	864	1 031	119,3	3,2	3,5
Textile, confecții, încălțăminte	2 073	2 203	106,3	7,7	7,5
Metale comune	2 892	2 779	96,1	10,7	9,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	12 236	13 603	111,2	45,2	46,1
Alte mărfuri	2 390	2 567	107,4	8,8	8,7
Merchanting* – export net	1	20	x	0,0	0,1

*) Bunuri cumpărate de rezidenți de la nerezidenți și vândute ulterior altor nerezidenți, fără ca bunurile să se deplaseze pe teritoriul țării.

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

Exportul de bunuri extracomunitar a însumat 14 247 milioane euro, în creștere cu 12,2 la sută comparativ cu anul 2012, având o pondere de 32,5 la sută în exporturile de bunuri totale¹⁴.

Principalele zece țări partenere la export¹⁵ în anul 2013 au fost: Germania (17,8 la sută din total exporturi), Italia (8,6 la sută), Franța (7,0 la sută), Turcia (5,6 la sută), Ungaria (5,1 la sută), Bulgaria (3,8 la sută), Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (3,8 la sută), Federația Rusă (3,1 la sută), Olanda (2,8 la sută) și Polonia (2,6 la sută).

¹⁴ Superioară cu 0,7 puncte procentuale celei din anul 2012.

¹⁵ Au reprezentat 60,4 la sută din exportul total pe anul 2013.

1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului de bunuri (FOB)

a) Structura importului de bunuri

Importul de bunuri a fost reprezentat în proporție de peste 75 la sută de patru grupe de mărfuri: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport; produse chimice și plastice; produse minerale; metale comune.

Comparativ cu anul 2012 două grupe de mărfuri și-au redus ponderea în import: produse minerale (cu 2,6 puncte procentuale) și metale comune (cu 0,2 puncte procentuale).

Tabel 8. Importul de bunuri (FOB), pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Total	48 832	49 322	101,0	100,0	100,0
Produse agroalimentare	4 527	4 721	104,3	9,3	9,6
Produse minerale	6 741	5 536	82,1	13,8	11,2
Produse chimice și plastice	9 005	9 290	103,2	18,5	18,8
Produse din lemn, hârtie	1 193	1 249	104,7	2,4	2,5
Textile, confecții, încălțăminte	2 511	2 695	107,3	5,1	5,5
Metale comune	5 308	5 276	99,4	10,9	10,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	16 757	17 639	105,3	34,3	35,8
Alte mărfuri	2 790	2 916	104,5	5,7	5,9

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

b) Orientarea geografică a importului de bunuri

Importul intracomunitar s-a cifrat în anul 2013 la 37 216 milioane euro, în creștere cu 4 la sută față de anul precedent. Ponderea importului intracomunitar în importurile totale de bunuri a crescut cu 2,2 puncte procentuale comparativ cu 2012, ajungând la 75,5 la sută, în special pe relațiile cu Germania, Franța, Polonia și Republica Cehă.

Tabel 9. Importul de bunuri FOB pe grupe de țări					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Total	48 832	49 322	101,0	100,0	100,0
1. Import intracomunitar	35 786	37 216	104,0	73,3	75,5
<i>din care:</i>					
1.1. Zona euro	24 471	25 772	105,3	50,1	52,3
<i>din care:</i>					
Germania	8 470	9 042	106,8	17,3	18,3
Italia	4 416	4 499	101,9	9,0	9,1
Franța	2 740	2 889	105,4	5,6	5,9
1.2. Extra zona euro	11 315	11 444	101,1	23,2	23,2
<i>din care:</i>					
Ungaria	4 618	4 215	91,3	9,5	8,5
Polonia	2 261	2 372	104,9	4,6	4,8
Bulgaria	1 458	1 442	98,9	3,0	2,9
Republica Cehă	1 245	1 426	114,5	2,5	2,9
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 060	1 005	94,8	2,2	2,0
2. Import extracomunitar	13 046	12 106	92,8	26,7	24,5
<i>din care:</i>					
Federația Rusă	2 224	2 190	98,5	4,6	4,4
Kazahstan	2 085	1 679	80,5	4,3	3,4
R.P. Chineză	1 959	1 835	93,7	4,0	3,7
Turcia	1 704	1 733	101,7	3,5	3,5
Ucraina	389	343	88,2	0,8	0,7
Statele Unite ale Americii	731	556	76,1	1,5	1,1

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

Importul din Uniunea Europeană a înregistrat creșteri ale ponderii la patru grupe de mărfuri, după cum rezultă din Tabelul 10:

Tabel 10. Importul de bunuri (FOB) din Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Total	35 786	37 216	104,0	100,0	100,0
Produse agroalimentare	3 690	3 877	105,1	10,3	10,4
Produse minerale	1 606	1 258	78,3	4,5	3,4
Produse chimice și plastice	7 357	7 623	103,6	20,6	20,5
Produse din lemn, hârtie	961	999	104,0	2,7	2,7
Textile, confecții, încălțăminte	1 929	2 073	107,5	5,4	5,6
Metale comune	4 028	4 116	102,2	11,3	11,1
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	13 893	14 804	106,6	38,8	39,8
Alte mărfuri	2 322	2 466	106,2	6,5	6,6

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

Valoarea importului extracomunitar a fost de 12 106 milioane euro, în scădere cu 7,2 la sută comparativ cu anul 2012, având o pondere de 24,5 la sută în importurile totale de bunuri¹⁶.

Principalele zece țări partenere la import în anul 2013 (reprezentând 66,2 la sută din total importuri) au fost: Germania (18,3 la sută), Italia (9,1 la sută), Ungaria (8,6 la sută), Franța (5,9 la sută), Polonia (4,8 la sută), Federația Rusă (4,4 la sută), Austria (4,1 la sută), Olanda (3,8 la sută), China (3,7 la sută) și Turcia (3,5 la sută).

1.1.1.3. Balanța resurselor energetice¹⁷

Balanța resurselor energetice s-a încheiat în anul 2013 cu un sold negativ de 2 559 milioane euro¹⁸, în scădere cu o treime față de anul precedent, iar gradul de acoperire a importului de resurse energetice prin exportul de asemenea produse s-a majorat cu 10,6 puncte procentuale, până la 50,1 la sută. Cea mai mare contribuție la deficitul balanței energetice a continuat să o aibă țițeiul brut, care a înregistrat un import net de 2 920 milioane euro.

Exportul de produse energetice s-a cifrat la 2 573 milioane euro¹⁹, în creștere cu 3 la sută față de anul 2012, respectiv cu 74 milioane euro. Importul de produse energetice a fost de 5 131 milioane euro²⁰, mai mic cu 18,9 la sută față de anul 2012, scăderea valorică fiind de 1 196 milioane euro.

Tabel 11. Exportul și importul (FOB) de produse energetice						
	milioane euro					
	Export		Import		Import net (-)/ Export net (+)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Total	2 499	2 573	6 327	5 131	-3 828	-2 559
Gaze naturale	0	0	954	419	-954	-419
Energie electrică	67	104	65	16	2	88
Combustibili minerali	456	434	777	564	-321	-130
Țiței brut	30	31	3 053	2 951	-3 023	-2 920
Produse petroliere	1 947	2 004	1 478	1 182	469	823

Sursa: Institutul Național de Statistică, calcule BNR

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat în anul 2013 un excedent de 4 700 milioane euro, comparativ cu 2 473 milioane euro în anul precedent, pe fondul majorării încasărilor din prelucrarea bunurilor aflate în proprietatea terților, din transport, turism, servicii de telecomunicații, informatice și informaționale, alte servicii pentru afaceri.

¹⁶ În scădere cu 2,2 puncte procentuale față de anul 2012.

¹⁷ Conform metodologiei BPM6, nu include bunurile pentru prelucrare.

¹⁸ S-a majorat ca pondere în deficitul balanței bunurilor de la 42,9 la sută în 2012 la 47 la sută în 2013.

¹⁹ S-a redus ca pondere în exportul total de bunuri de la 6,3 la sută în 2012 la 5,9 la sută în 2013.

²⁰ S-a redus ca pondere în importul total de bunuri de la 13 la sută în 2012 la 10,4 la sută în 2013.

Toate componentele balanței serviciilor, cu excepția turismului, au evoluat favorabil față de anul 2012, consemnând majorări ale excedentelor (prelucrarea bunurilor, transport, alte servicii).

Tabel 12. Balanța serviciilor					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Credit	9 873	13 427	136,0	100,0	100,0
Prelucrarea bunurilor	1 483	2 275	153,4	15,0	16,9
Transport	2 513	3 880	154,4	25,4	28,9
Turism-călătorii	1 142	1 196	104,7	11,6	8,9
Alte servicii	4 735	6 076	128,3	48,0	45,3
Debit	7 400	8 727	117,9	100,0	100,0
Prelucrarea bunurilor	127	142	111,8	1,7	1,6
Transport	1 328	1 386	104,4	18,0	15,9
Turism-călătorii	1 429	1 547	108,3	19,3	17,7
Alte servicii	4 516	5 652	125,2	61,0	64,8
Sold	2 473	4 700	190,1		
Prelucrarea bunurilor	1 356	2 133	157,3		
Transport	1 185	2 494	210,5		
Turism-călătorii	-287	-351	122,3		
Alte servicii	219	424	193,6		

Încasările din servicii au însumat 13 427 milioane euro (în creștere cu 36 la sută față de anul 2012), aproximativ jumătate provenind din servicii diverse (servicii de telecomunicații, informatice și informaționale, alte servicii pentru afaceri) și aproximativ o pătrime din transport (majoritar din transportul auto de mărfuri). Mai mult de trei sferturi din încasările din servicii provin de la 10 țări: Germania, Italia, Franța, Marea Britanie, Austria, Statele Unite ale Americii, Olanda, Elveția, Belgia și Spania. Plățile pentru servicii s-au cifrat la 8 727 milioane euro (mai mari cu 17,9 la sută decât în anul anterior), serviciile diverse (financiare, de construcții, juridice, de consultanță, de arhitectură, de asigurare, taxe de licență și drepturi de autor, servicii audio-vizuale) deținând aproximativ 65 la sută. Peste 60 la sută din plățile pentru servicii au fost făcute către 10 țări: Germania, Austria, Italia, Franța, Marea Britanie, Olanda, Statele Unite ale Americii, Elveția, Ungaria și Spania.

1.2. Balanța veniturilor primare

Balanța veniturilor primare s-a încheiat în anul 2013 cu un deficit de 3 112 milioane euro, în creștere cu 35,1 la sută față de cel înregistrat în anul anterior, urmând evoluția veniturilor din investiții directe²¹ (creșterea plăților de dividende și reducerea pierderii nete) și din investiții de portofoliu (preponderent plăți în contul dobânzilor datorate pentru emisiunile de obligațiuni ale administrației publice).

²¹ Cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2013 (Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică).

Tabel 13. Balanța veniturilor primare					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Credit	2 372	2 505	105,6	100,0	100,0
Remunerarea salariaților	571	553	96,8	24,1	22,1
Venituri din investiții	809	775	95,8	34,1	30,9
Alte venituri primare	992	1 177	118,6	41,8	47,0
Debit	4 676	5 617	120,1	100,0	100,0
Remunerarea salariaților	91	68	74,7	1,9	1,2
Venituri din investiții	4 315	5 424	125,7	92,3	96,6
Alte venituri primare	270	125	46,3	5,8	2,2
Sold	-2 304	-3 112	135,1		
Remunerarea salariaților	480	485	101,0		
Venituri din investiții	-3 506	-4 649	132,6		
Alte venituri primare	722	1 052	145,7		

Simultan, scăderea plăților de dobândă aferente creditelor și consolidarea altor venituri primare (în principal subvenții de la Uniunea Europeană), împreună cu menținerea nivelului veniturilor din muncă, au influențat favorabil balanța veniturilor primare, limitându-i deficitul.

1.3. Balanța veniturilor secundare

Balanța veniturilor secundare a consemnat în anul 2013 un excedent de 2 687 milioane euro, cu 0,8 la sută sub nivelul anului precedent, în principal ca efect al reducerii transferurilor private nete (scăderea încasărilor simultan cu majorarea plăților). Balanța veniturilor secundare ale administrației publice s-a încheiat cu un deficit de 35 milioane euro, care a reprezentat 8 la sută din valoarea deficitului înregistrat în anul 2012, în condițiile unui nivel aproximativ dublu al influxurilor de fonduri europene, care a compensat și influența negativă determinată de majorarea contribuțiilor la bugetul Uniunii Europene. Balanța veniturilor secundare private a înregistrat un excedent de 2 722 milioane euro, în scădere cu 13,6 la sută comparativ cu anul 2012, de la poziția transferuri curente diverse (donații, moșteniri, sponsorizări, transferuri ale lucrătorilor din străinătate). Remiterile lucrătorilor români din străinătate s-au situat cu 8,3 la sută sub nivelul înregistrat în 2012, în condițiile unei reveniri economice firave în țările care reprezintă destinații principale pentru lucrătorii români (Spania, Franța și Marea Britanie).

Dintr-un total al fondurilor primite de la UE de 5 557 milioane euro în anul 2013, fondurile înregistrate sub formă de transferuri curente ale administrației publice au totalizat 1 411 milioane euro²², sumă provenită în proporții aproximativ egale din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul Social European (FSE). Plățile efectuate către Uniunea Europeană au însumat 1 535 milioane euro, reprezentând aproape în totalitate contribuția României la bugetul UE.

²² Sursa: Ministerul Finanțelor Publice.

Tabel 14. Balanța veniturilor secundare					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Credit	4 815	5 347	111,0	100,0	100,0
Administrația publică	835	1 544	184,9	17,3	28,9
Alte sectoare	3 980	3 803	95,6	82,7	71,1
Debit	2 105	2 660	126,4	100,0	100,0
Administrația publică	1 274	1 579	123,9	60,5	59,4
Alte sectoare	831	1 081	130,1	39,5	40,6
Sold	2 710	2 687	99,2		
Administrația publică	-439	-35	8,0		
Alte sectoare	3 149	2 722	86,4		

2. Contul de capital

Contul de capital a consemnat influxuri nete de 3 038 milioane euro, respectiv o creștere cu peste 60 la sută față de anul 2012, determinată de dublarea excedentului transferurilor de capital, pe seama majorării cu peste 75 la sută a intrărilor din fonduri de la Uniunea Europeană, în principal din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de Coeziune, Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Tabel 15. Contul de capital					
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2012	2013	2013/2012	2012	2013
Credit	2 238	3 163	141,3	100,0	100,0
Transferuri de capital	1 787	3 021	169,1	79,8	95,5
Administrația publică	1 685	3 018	179,1	75,3	95,4
Alte sectoare	102	3	2,9	4,6	0,1
Achiziția/Vânzarea de active nefinanciare neproduse	451	142	31,5	20,2	4,5
Debit	357	125	35,0	100,0	100,0
Transferuri de capital	191	115	60,2	53,5	92,0
Administrația publică	126	11	8,7	35,3	8,8
Alte sectoare	65	104	160,0	18,2	83,2
Achiziția/Vânzarea de active nefinanciare neproduse	166	10	6,0	46,5	8,0
Sold	1 881	3 038	161,5		
Transferuri de capital	1 596	2 906	182,1		
Administrația publică	1 559	3 007	192,9		
Alte sectoare	37	-101	x		
Achiziția/Vânzarea de active nefinanciare neproduse	285	132	46,3		

3. Contul financiar

În anul 2013, contul financiar a înregistrat ieșiri nete de fluxuri financiare în valoare de 1 675 milioane euro, comparativ cu influxuri nete de 3 106 milioane euro în anul precedent, în special de la poziția alte investiții, reflectând, în principal, rambursări planificate în cadrul acordului *stand-by* încheiat cu FMI în anul 2009 și reduceri ale depozitelor deschise de nerezidenți la instituții financiare monetare rezidente, la care se adaugă rambursarea de către rezidenți a unor credite comerciale; această evoluție a fost determinată și de creșterea activelor de rezervă administrate de BNR. Ieșirile au fost parțial compensate de influxuri care în anul 2013 au provenit din investiții directe și din investiții de portofoliu (emisiunile efectuate de Ministerul Finanțelor Publice pe piețele externe).

Tabel 16. Contul financiar		
	milioane euro	
	2012	2013
Contul financiar	-3 106	1 675
Achiziția netă de active*	-1 508	2 036
Acumularea netă de pasive*	1 598	361
Investiții directe	-2 379	-2 924
Achiziția netă de active*	-183	-27
Acumularea netă de pasive*	2 196	2 897
Investiții de portofoliu	-3 546	-5 431
Achiziția netă de active*	468	225
Acumularea netă de pasive*	4 014	5 656
Derivate financiare	177	-35
Achiziția netă de active*	-300	-432
Acumularea netă de pasive*	-477	-397
Alte investiții	4 094	7 922
Achiziția netă de active*	-41	127
Acumularea netă de pasive*	-4 135	-7 795
Active de rezervă	-1 452	2 143
Achiziția netă de active*	-1 452	2 143
Acumularea netă de pasive*	0	0

*) „+” creștere; „-” scădere

3.1. Investiții directe

În anul 2013, investițiile directe au înregistrat influxuri nete în valoare de 2 924 milioane euro, mai mult cu 22,9 la sută față de valoarea consemnată în 2012 (2 379 milioane euro), pe fondul majorării participațiilor la capital (2 768 milioane euro, comparativ cu 2 676 milioane euro în anul 2012) și al diminuării pierderilor companiilor investiție directă din sectorul real al economiei (344 milioane euro, de la 1 266 milioane euro) – ambele reflectate într-o acumulare netă de pasive. Majorarea influxurilor nete a fost determinată și de creșterea sumelor rambursate de către companiile investiție directă din străinătate aferente unor credite primite de la investitorii rezidenți, de la 96 milioane euro la 156 milioane euro (scădere netă

de active). Influxurile nete au fost diminuate de ieșiri nete provenite în special din participații la capital ale companiilor rezidente la companii investiție directă din străinătate (127 milioane euro).

Investițiile nerezidenților în România²³ au totalizat 2 712 milioane euro, din care 2 427 milioane euro au reprezentat participații la capital (consolidate cu pierderea netă) și 285 milioane euro credite intragrup.

Tabel 17. Investiții directe						
milioane euro						
	2012			2013		
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
Total	-183	2 196	-2 379	-27	2 897	-2 924
Participații la capital	-87	795	-882	129	2 431	-2 302
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	-64	2 676	-2 740	127	2 768	-2 641
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	0	276	-276	0	207	-207
Alte sectoare	-64	2 400	-2 464	127	2 561	-2 434
Reinvestirea profiturilor	-23	-1 881	1 858	2	-337	339
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	4	-615	619	3	7	-4
Alte sectoare	-27	-1 266	1 239	-1	-344	343
Instrumente de natura datoriei	-96	1 401	-1 497	-156	466	-622
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	0	0	0	2	0	2
Alte sectoare	-96	1 401	-1 497	-158	466	-624

*) „+” creștere; „-” scădere

3.2. Investiții de portofoliu

Investițiile de portofoliu au înregistrat în anul 2013 influxuri nete de 5 431 milioane euro, comparativ cu 3 546 milioane euro în 2012, în principal ca efect al emisiunilor efectuate de Ministerul Finanțelor Publice pe piețele externe, respectiv emisiunea de obligațiuni în valoare de 1,5 miliarde dolari SUA, efectuată pe piața americană în luna februarie 2013, și emisiunea de euroobligațiuni, în valoare de 2 miliarde

²³ Conform noului cadru metodologic internațional BPM6, în structura standard a balanței de plăți principiul direcțional de prezentare a investițiilor directe a fost înlocuit cu principiul active/pasive. Pentru detalii suplimentare privind prezentarea investițiilor directe pe principiul direcțional, se poate consulta publicația Investițiile străine directe în România postată pe *website*-ul BNR.

euro, efectuată în septembrie, care au majorat acumularea netă de pasive de la 4 422 milioane euro la 5 198 milioane euro.

Tabel 18. Investiții de portofoliu						
milioane euro						
	2012			2013		
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
Total	468	4 014	-3 546	225	5 656	-5 431
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	188	314	-126	-47	781	-828
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	-4	11	-15	0	53	-53
Alte sectoare	192	303	-111	-47	728	-775
Instrumente de natura datoriei	280	3 700	-3 420	272	4 875	-4 603
Termen scurt	28	-743	771	-30	-398	367
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	20	0	20	-22	0	-22
Administrația publică	0	-743	743	0	-398	398
Alte sectoare	8	0	8	-9	0	-9
Termen lung	252	4 443	-4 191	302	5 273	-4 970
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	0	21	-21	284	75	209
Administrația publică	0	4 422	-4 422	0	5 198	-5 198
Alte sectoare	252	0	252	18	0	18

*) „+” creștere; „-” scădere

3.3. Alte investiții

Poziția „alte investiții” a înregistrat în anul 2013 ieșiri nete de fluxuri financiare în sumă de 7 922 milioane euro, volum aproape dublu comparativ cu anul anterior, reflectând, în special, efectuarea de către banca centrală a rambursărilor planificate în cadrul acordului *stand-by* încheiat în anul 2009 (3 665 milioane euro, față de 1 445 milioane euro în 2012) și reducerea depozitelor deschise de nerezidenți la instituțiile financiare monetare rezidente (cu 2 577 milioane euro față de 1 997 milioane euro în anul precedent), cărora li s-a adugat tendința companiilor rezidente de a accelera rambursarea unor credite comerciale primite de la nerezidenți (694 milioane euro față de 331 milioane euro). Aceste evoluții s-au reflectat în scăderea pasivelor cu 7 795 milioane euro (în anul anterior reducerea a fost de 4 135 milioane euro).

Tabel 19. Alte investiții						
milioane euro						
	2012			2013		
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
Total	-41	-4 135	4 094	127	-7 795	7 922
Numerar și depozite	328	-2 037	2 365	163	-2 625	2 788
Banca centrală	0	4	-4	0	-47	47
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	222	-1 997	2 219	-2	-2 577	2 575
Administrația publică	3	-44	47	4	-1	5
Alte sectoare	103	0	103	161	0	161
Împrumuturi	76	-1 982	2 058	-152	-4 490	4 338
Banca centrală	0	-1 445	1 445	0	-3 665	3 665
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	72	0	72	-196	0	-196
Administrația publică	1	22	-21	0	-205	205
Alte sectoare	3	-559	562	44	-620	664
Credite comerciale și avansuri	-445	-331	-114	-33	-694	661
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	0	0	0	0	0	0
Administrația publică	-31	0	-31	-17	0	-17
Alte sectoare	-414	-331	-83	-16	-694	678
Alte creanțe/ angajamente externe	0	215	-215	90	14	76
Instituții financiare monetare, altele decât banca centrală	32	296	-264	-41	-18	-23
Administrația publică	-61	67	-128	50	0	50
Alte sectoare	29	-148	177	81	32	49

*) „+” creștere; „-” scădere

În anul 2013 deficitul contului curent a reprezentat mai puțin de 20 la sută din cel înregistrat în anul 2012, iar excedentul contului de capital a fost cu peste 60 la sută mai mare. Pe ansamblu, contul curent și de capital s-a încheiat cu un excedent în valoare de 1 870 milioane euro (comparativ cu un deficit de 4 171 milioane euro în anul precedent), ceea ce a permis eliberarea de resurse din contul financiar pentru finanțarea împrumuturilor externe, suplinirea retragerilor de depozite ale nerezidenților și consolidarea rezervelor valutare la BNR.

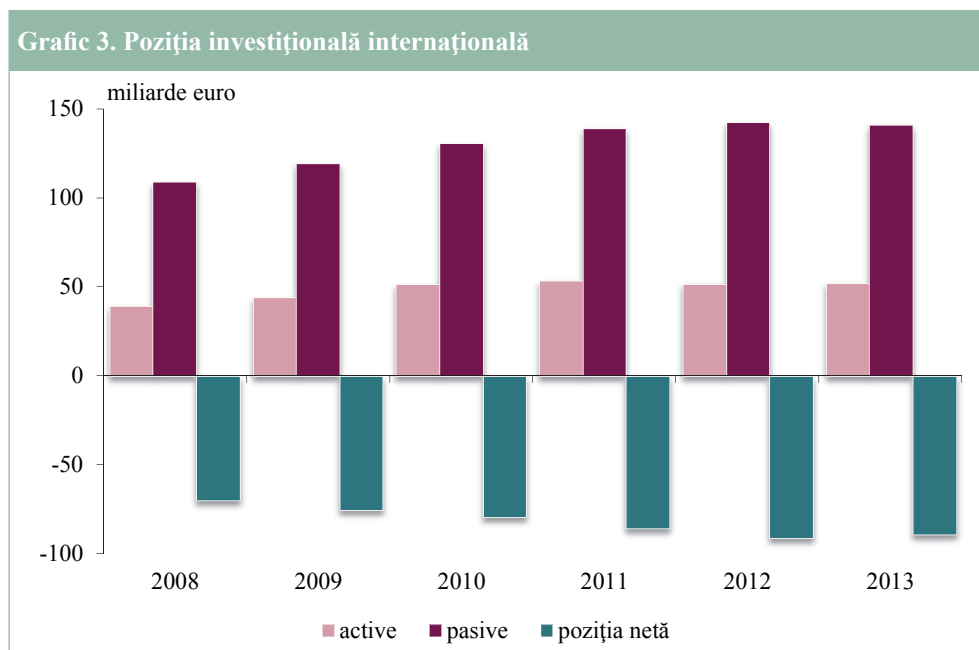
B. Poziția investițională internațională a României

1. Prezentare generală

În anul 2013 poziția investițională internațională a fost elaborată conform noilor standarde metodologice precizate în Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a, elaborat de Fondul Monetar Internațional.

Poziția investițională internațională și-a diminuat soldul debitor, acesta ajungând la 89 miliarde euro la sfârșitul anului 2013, în scădere cu 1,8 la sută față de cel înregistrat la 31 decembrie 2012. Soldul poziției investitoriale a anului 2012 (-90 628 milioane euro) a fost astfel recalculat pe baza noii metodologii, prin includerea, în cadrul pasivelor externe, la poziția alte investiții, a 1 148 milioane euro, care reprezintă alocări de drepturi speciale de tragere (DST) de la FMI.

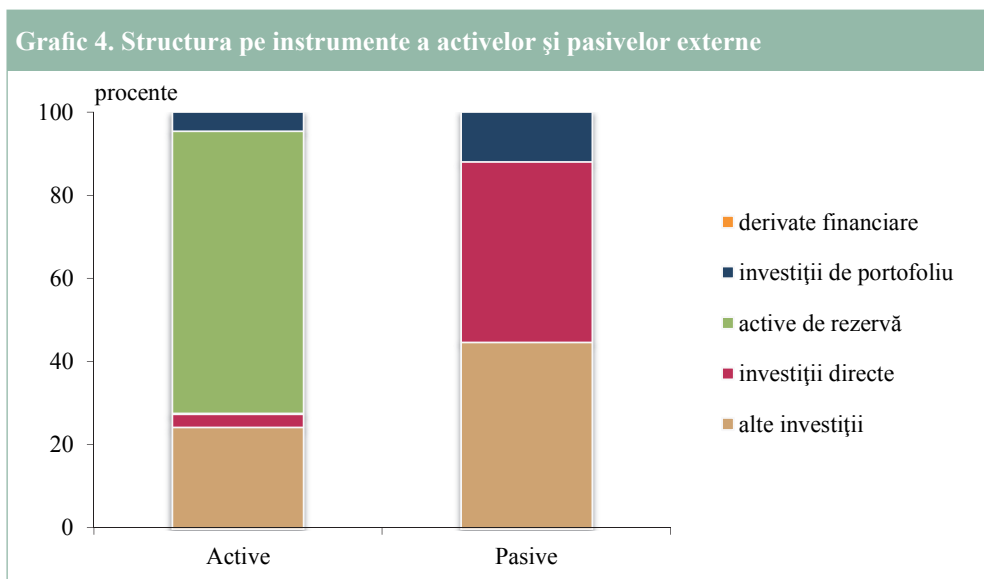
Poziția netă s-a deteriorat constant pe parcursul ultimilor ani, situație datorată în principal nevoilor crescânde de finanțare care au dus la acumularea de pasive pe fondul unui nivel constant al activelor externe. **În anul 2013 se observă o ameliorare a acesteia, datorată în special reducerii angajamentelor externe acumulate în anii anteriori.**

În anul 2013, finanțarea externă s-a efectuat în cea mai mare parte prin investiții de portofoliu (instrumente de natura datoriei pe termen lung) și investiții directe (participații la capital, credite intragrup). Împrumuturile și depozitele nerezidenților au avut o contribuție negativă la finanțare prin rambursările efectuate în contul datoriei, dar și prin maturarea depozitelor și procentul scăzut de reinnoire a acestora care s-a menținut pe trendul anului anterior.

Tabel 20. Structura pe instrumente a activelor și pasivelor externe la 31 decembrie 2013

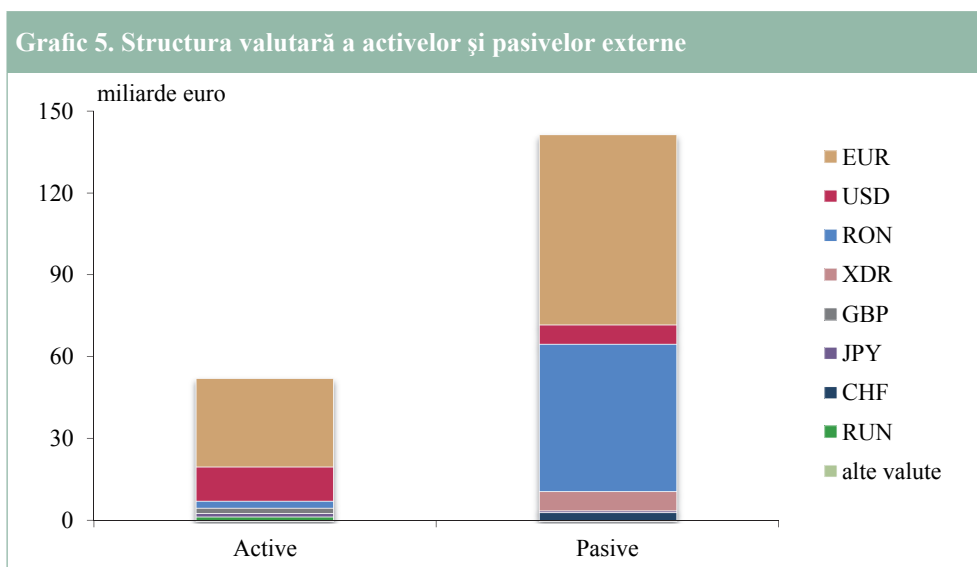
	milioane euro		
	Active	Pasive	Net
Investiții directe	1 699	61 039	-59 341
Investiții de portofoliu	2 348	16 768	-14 420
Derivate financiare	1	1	0
Alte investiții	12 731	63 360	-50 629
Active de rezervă	35 434		35 434
Total	52 214	141 169	-88 955

Structura valutară a activelor externe este dominată de ponderea monedei europene și a dolarului SUA, care dețin împreună 85,7 la sută. Pasivele externe ale poziției investiționale sunt denumite în majoritate în euro și lei care reprezintă 87,2 la sută. Pasivele externe exprimate în dolari SUA și în drepturi speciale de tragere însumează 10 la sută din total.

Tabel 21. Structura valutară a activelor și pasivelor externe

	31 decembrie 2013			
	Active externe		Pasive externe	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	52 214	100,0	141 169	100,0
EUR	32 400	62,1	69 357	49,1
USD	12 306	23,6	7 135	5,1
GBP	1 684	3,2	63	0,0
JPY	1 252	2,4	479	0,3
RON	2 749	5,3	53 828	38,1
CHF	83	0,2	2 943	2,1
RUN	1 381	2,6	0	0,0
XDR	28	0,1	6 937	4,9
Alte valute	332	0,7	426	0,3

La 31 decembrie 2013 soldul datoriei externe brute a fost de 98,1 miliarde euro (față de 100,9 miliarde euro la finele anului 2012), în scădere cu 2,8 la sută, pe fondul continuării ritmului de rambursare aferent perioadei analizate. Creditele primite de la companiile-mamă au însumat 20,3 miliarde euro (față de 18,8 miliarde euro în decembrie 2012) reflectând menținerea preferinței pentru finanțare între companii sub forma investiției directe. Participațiile la capital au marcat o creștere cu 1,4 miliarde euro (totalizând 40,7 miliarde euro la 31 decembrie 2013), fapt ce arată că partenerii nerezidenți au preferat în continuare investițiile pe termen lung în acțiuni și unități de fond la companiile românești.

Activele externe ale băncii centrale s-au menținut la nivelul anului precedent, fluxurile financiare nete pozitive aferente activelor de rezervă fiind influențate negativ de reevaluări din prețul titlurilor de valoare și din cursul de schimb al principalelor valute. **La finele anului 2013 poziția netă a băncii centrale a fost de 29,6 miliarde euro, comparativ cu 25,6 miliarde euro în 2012.**

Deși au existat intrări nete de capital la activele de rezervă în sumă de 2,1 miliarde euro, influențele din variația prețurilor (cotația aurului și tranzacțiile cu titluri de valoare, -1,6 miliarde euro) și a cursului de schimb (-0,5 miliarde euro) au determinat menținerea rezervei internaționale a României la nivelul consemnat la sfârșitul anului 2012. Activele externe ale instituțiilor de credit au ajuns la 2,2 miliarde euro, cu 17,4 la sută mai mari față de 31 decembrie 2012, iar împreună cu rezerva valutară la Banca Națională a României au totalizat 34,7 miliarde euro, peste nivelul anului 2012 (33,1 miliarde euro).

Tabel 22. Evoluția activelor externe de rezervă		
	milioane euro	
	31.12.2012	31.12.2013
1. Rezervele internaționale ale României	35 413	35 435
Aur	4 207	2 910
Valute	31 206	32 525
2. Instituții de credit	1 892	2 222
Valute	1 892	2 222
3. Active externe de rezervă	37 305	37 657
<i>din care:</i>		
3.1. Valute	33 099	34 747

Sectorul bancar și-a redus soldul net debitor la 23,9 miliarde euro prin diminuarea soldului pasivelor externe, în principal pe baza reducerii ponderii depozitelor ca mijloc de finanțare pe termen mai mare de un an.

Tabel 23. Poziția investițională internațională				
	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	-90 628	100,0	-88 955	100,0
Administrația publică	-22 970	25,3	-27 302	30,7
Banca centrală	25 557	-28,2	29 644	-33,3
Societăți care acceptă depozite, alte decât banca centrală	-27 094	29,9	-23 875	26,8
Alte sectoare	-66 121	73,0	-67 421	75,8

Poziția net debitoare a sectorului administrației publice a continuat să se adâncească (27,3 miliarde euro), fiind în creștere cu 18,9 la sută față de 31 decembrie 2012, pe fondul majorării datoriei externe a acestui sector, care a menținut finanțarea deficitului bugetar aferent anului 2013 prin emisiuni de titluri de stat pe piața externă, respectiv internă.

Sectorul real a cunoscut o deteriorare constantă, înregistrând o poziție net debitoare de 67,4 miliarde euro (mai mare cu 2 la sută față de sfârșitul anului 2012), în condițiile în care investitorii nerezidenți și-au majorat în continuare participația la capitalul companiilor din România și au continuat acordarea de credite către subsidiare ca principală modalitate de finanțare. Finanțarea prin credite financiare de la alte entități decât companiile-mamă s-a realizat prin atragerea de fonduri pe termen scurt.

2. Structura poziției investiționale internaționale

2.1. Active externe

La 31 decembrie 2013 soldul activelor externe a totalizat 52 214 milioane euro, în creștere ușoară cu 0,6 la sută față de finele anului precedent.

Structura activelor externe pe principalele componente ale poziției investiționale păstrează aproximativ aceeași configurație ca și la 31 decembrie 2012, activele de rezervă continuând să dețină ponderea majoritară (67,9 la sută), urmate de componenta „alte investiții” aflată în ușoară diminuare (24,4 la sută), investițiile de portofoliu (4,5 la sută) și de investițiile directe în străinătate (3,3 la sută).

Soldul investițiilor directe ale rezidenților a fost de 1 699 milioane euro la finele anului 2013, apropiat ca nivel de stocul anului 2012, ca urmare a unei ușoare majorări a participațiilor la capitalul social, concomitent cu o mică reducere a creditelor mamă-fică acordate companiilor din exterior.

Tabel 24. Structura pe instrumente a activelor externe				
	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	51 892	100,0	52 214	100,0
Investiții directe	1 682	3,2	1 699	3,3
participații la capital	345	0,7	433	0,8
instrumente de natura datoriei	1 337	2,6	1 265	2,4
Investiții de portofoliu	2 054	4,0	2 348	4,5
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	910	1,8	863	1,7
instrumente de natura datoriei (termen lung)	1 116	2,2	1 485	2,8
instrumente de natura datoriei (termen scurt)	29	0,1	0	0,0
Derivate financiare	1	0,0	1	0,0
Alte investiții	12 742	24,6	12 731	24,4
alte participații	785	1,5	898	1,7
împrumuturi	3 822	7,4	3 377	6,5
credite comerciale și avansuri	3 575	6,9	4 198	8,0
numerar și depozite	4 183	8,1	3 968	7,6
alte active	377	0,7	291	0,6
Active de rezervă	35 413	68,2	35 434	67,9

Soldul investițiilor de portofoliu deținute de investitorii rezidenți (2 348 milioane euro) a înregistrat o creștere semnificativă față de finele anului 2012 (aproximativ 300 milioane euro, respectiv cu 14,3 la sută). Structura pe instrumente a investițiilor de portofoliu relevă faptul că investitorii rezidenți au preferat atât achiziționarea de obligațiuni sau alte titluri de valoare pe termen mediu și lung, cât și acțiuni ale companiilor străine, în timp ce investițiile în titluri de valoare pe termen scurt nu au mai fost atractive.

În perioada analizată, soldul poziției „alte investiții” și-a menținut nivelul anului anterior; la nivelul componentelor, împrumuturile și depozitele au consemnat o diminuare, iar „alte participații” împreună cu creditele comerciale au crescut ușor.

La 31 decembrie 2013 rezervele internaționale ale României au însumat 35 435 milioane euro, nivel similar celui de la finele anului 2012, chiar în condițiile plăților aferente datoriei externe.

Structura pe sectoare instituționale a activelor externe reflectă faptul că la 31 decembrie 2013 banca centrală continua să dețină ponderea majoritară (67,9 la sută), urmată de sectorul real (22,9 la sută), administrația publică (4,9 la sută) și societățile care acceptă depozite, altele decât banca centrală (4,2 la sută).

Tabel 25. Structura pe sectoare instituționale a activelor externe				
	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	51 892	100,0	52 214	100,0
Banca centrală	35 444	68,3	35 465	67,9
Administrația publică	2 575	5,0	2 563	4,9
Societăți care acceptă depozite, altele decât banca centrală	2 303	4,4	2 208	4,2
Alte sectoare	11 570	22,3	11 978	22,9

2.2. Pasive externe

Soldul pasivelor externe la 31 decembrie 2013 a fost de 141 169 milioane euro, în diminuare cu 0,9 la sută față de finele anului 2012.

Tabel 26. Structura pe instrumente a pasivelor externe				
	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	142 520	100,0	141 169	100,0
Investiții directe	58 062	40,7	61 039	43,2
participații la capital	39 268	27,6	40 714	28,8
instrumente de natura datoriei	18 794	13,2	20 326	14,4
Investiții de portofoliu	12 113	8,5	16 768	11,9
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 395	1,7	2 385	1,7
instrumente de natura datoriei (termen lung)	8 676	6,1	14 222	10,1
instrumente de natura datoriei (termen scurt)	1 042	0,7	161	0,1
Derivate financiare	1	0,0	1	0,0
Alte investiții	72 344	50,8	63 360	44,9
alte participații	0	0,0	0	0,0
împrumuturi	47 171	33,1	41 605	29,5
credite comerciale și avansuri	1 848	1,3	1 565	1,1
numerar și depozite	21 470	15,1	18 827	13,3
alte pasive	707	0,5	261	0,2
alocări de DST	1 148	0,8	1 102	0,8

Structura pasivelor externe pe principalele instrumente financiare reflectă faptul că poziția „alte investiții” continuă să dețină ponderea majoritară (44,9 la sută),

în scădere cu 5,9 puncte procentuale față de anul precedent, urmate de investițiile directe (43,2 la sută) și investițiile de portofoliu (11,9 la sută).

La finele anului 2013 soldul investițiilor directe ale nerezidenților a fost de 61 039 milioane euro, mai mare cu 5,1 la sută față de 31 decembrie 2012. Ponderea participațiilor nerezidenților la capitalul social al companiilor s-a majorat cu 1,2 puncte procentuale, o mișcare de amplitudine similară fiind consemnată și în cazul creditelor intragrup.

Investiția directă sub forma creditelor intercompanii a fost orientată către toate sectoarele economiei, cu preponderență spre companiile nefinanciare care au însumat 19,9 miliarde euro dintr-un total de 20,3 miliarde euro.

Investitorii străini dețin în majoritate acțiuni necotate pe piața de capital din România ce însumează 36 miliarde euro în companii nefinanciare, bănci, asigurări și de intermediere financiară. Acțiunile cotate pe piața de capital autohtonă deținute de investitorii nerezidenți au ajuns la 4,7 miliarde euro, având ca principali emitenți companiile nefinanciare și societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală. Investițiile străine sub forma unităților de fond au totalizat 40,5 milioane euro la finele anului 2013.

Interesul investitorilor străini din țările cu tradiție în a investi în domenii de interes din România s-a menținut constant și pe parcursul anului 2013.

Structura geografică a principalilor investitori străini²⁴ și-a păstrat componența și în anul 2013, aceștia provenind din țări cu potențial financiar precum Olanda, Austria, Germania, Franța și Italia.

Soldul investițiilor străine pe regiuni de dezvoltare relevă distribuția cu precădere în București-Ilfov, urmat de centrul țării și zonele de sud (Muntenia), vest și sud-est. Zona de nord-est a continuat să beneficieze în cea mai mică măsură de investiții străine directe.

Principalele activități economice care au atras investiții străine au fost industria prelucrătoare, intermedierea financiară și asigurările, comerțul și companiile de energie electrică, gaze și apă.

Cele două componente ale investiției directe au avut evoluții similare în perioada analizată, atât participațiile la capital, cât și creditele intragrup înregistrând creșteri cu 3,7 la sută și, respectiv, 8,2 la sută.

La finele anului 2013, ponderea investițiilor de portofoliu în total pasive externe s-a majorat cu 3,4 puncte procentuale. În procesul de finanțare, Ministerul Finanțelor Publice a lansat mai multe emisiuni de titluri de stat pe piața de capital autohtonă, o parte dintre aceste instrumente fiind cumpărate de investitori nerezidenți. Pe piața internă au fost preferate titlurile de stat pe termen lung denominate în euro. Finanțarea externă a fost realizată și prin emisiuni de obligațiuni pe piețe externe

²⁴ Cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2013 (Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică).

de capital în continuare foarte atractive pentru nerezidenți. Soldul investițiilor sub formă de participații a fost de 2 385 milioane euro la finele anului 2013.

Emisiunile Guvernului României pe piețele externe de capital au demarat în luna februarie când a fost lansat pe piața americană un prospect de emisiune pentru suma de 1 500 milioane dolari SUA, cu un cupon de 4,375 la sută. În luna septembrie a avut loc pe piața de capital europeană cea de-a doua emisiune în sumă de 1 500 milioane euro, cu un cupon stabilit la 4,625 la sută, iar în octombrie a avut loc o redeschidere a celei din septembrie în sumă totală de 500 milioane euro, la un cupon de 4,625 la sută. Emisiunile pe piața de capital externă din anul 2013 s-au efectuat la costuri mai scăzute decât în anii precedenți, fiind bine receptate de către investitori pe fondul includerii obligațiunilor suverane românești în componența indicilor JP Morgan (*GBI-EM index series*) și Barclays Capital și al îmbunătățirii cadrului macroeconomic.

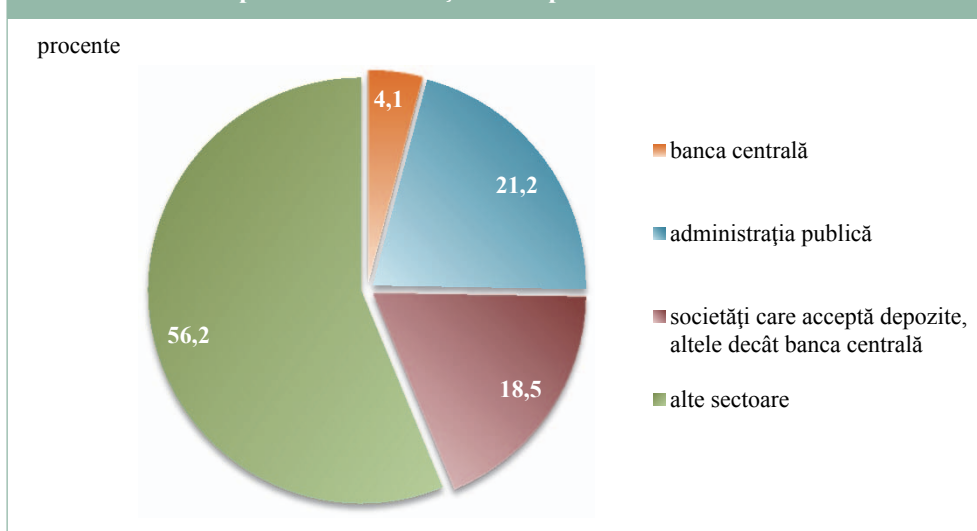
Componenta „alte investiții” a însumat 63 360 milioane euro la 31 decembrie 2013, în scădere cu 12,4 la sută față de finele anului 2012, pe fondul ieșirilor de capital sub forma plăților de rate aferente tuturor categoriilor de instrumente financiare, împrumuturi pe termen scurt și lung, depozite. În structura poziției „alte investiții” se observă o componentă nouă denumită „alocări de DST” care este specifică noii metodologii de calcul elaborate în Manualul FMI, ediția a VI-a.

Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe la finele anului 2013 relevă faptul că aceasta se păstrează ca și în anii precedenți, sectorul real continuând să dețină ponderea majoritară, urmat de sectorul administrației publice (cu pondere în creștere datorată necesităților de finanțare tot mai accentuate), societățile care acceptă depozite, altele decât banca centrală (cu pondere în scădere datorită diminuării volumului depozitelor) și de banca centrală (cu pondere în scădere datorită continuării rambursărilor care s-au efectuat conform scadențarului stabilit prin pachetul de finanțare externă).

Tabel 27. Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe

	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	142 520	100,0	141 169	100,0
Banca centrală	9 887	6,9	5 820	4,1
Administrația publică	25 545	17,9	29 865	21,2
Societăți care acceptă depozite, altele decât banca centrală	29 397	20,6	26 083	18,5
Alte sectoare	77 691	54,5	79 400	56,2

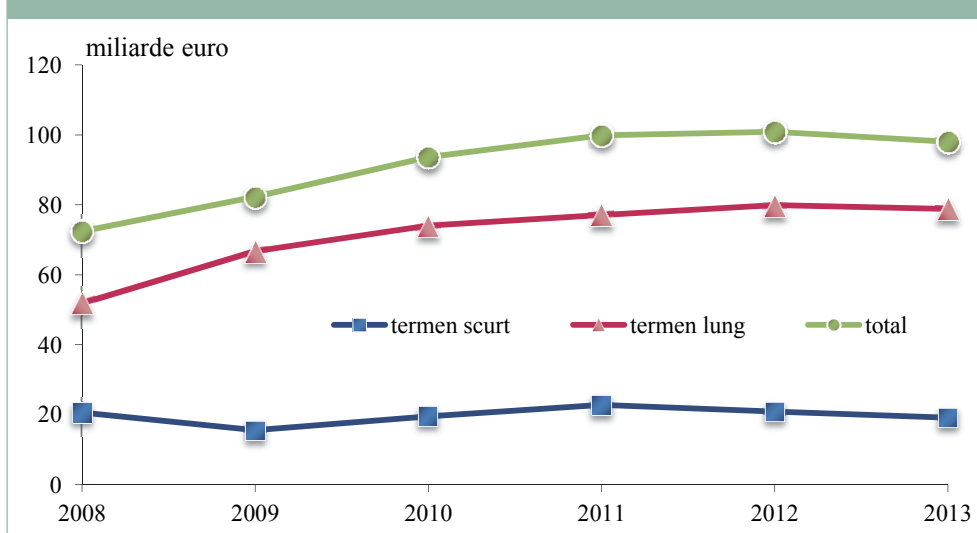
Grafic 6. Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe

2.2.1. Datoria externă

Începând cu anul 2008 datoria externă brută a avut o evoluție ascendentă care a relevat necesitățile de finanțare pe tipuri de maturitate, cu o componentă volatilă, termenul scurt, care a avut un parcurs sinuos.

Grafic 7. Datoria externă brută

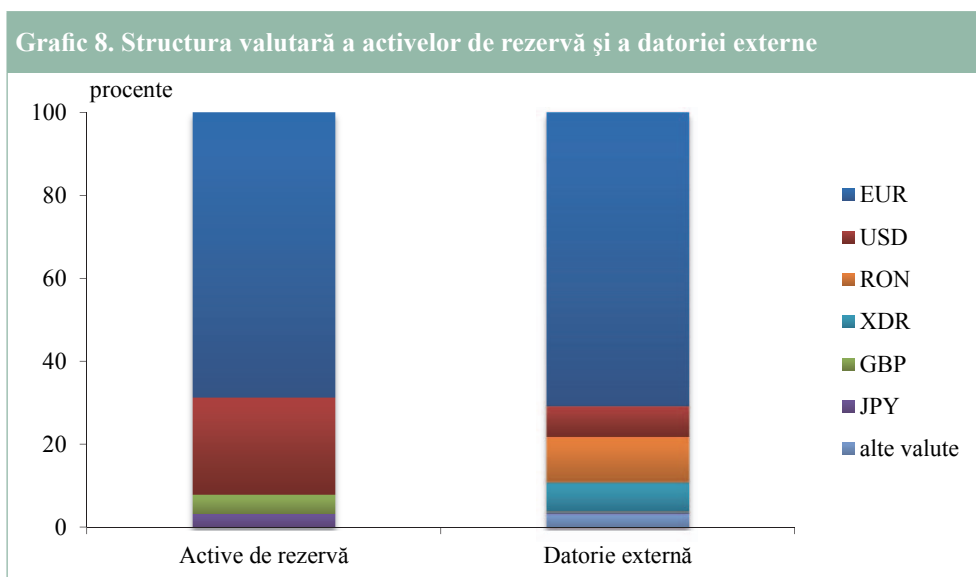

La 31 decembrie 2013 soldul datoriei externe²⁵ a totalizat 98 069 milioane euro, în scădere cu 2,8 la sută față de finele anului precedent, atât prin diminuarea datoriei pe termen scurt (cu 8,2 la sută), cât și a celei pe termen lung (cu 1,3 la sută).

²⁵ Soldul datoriei externe este calculat pe bază *cash*, neincluzându-se dobânda acumulată și neajunsă la scadență.

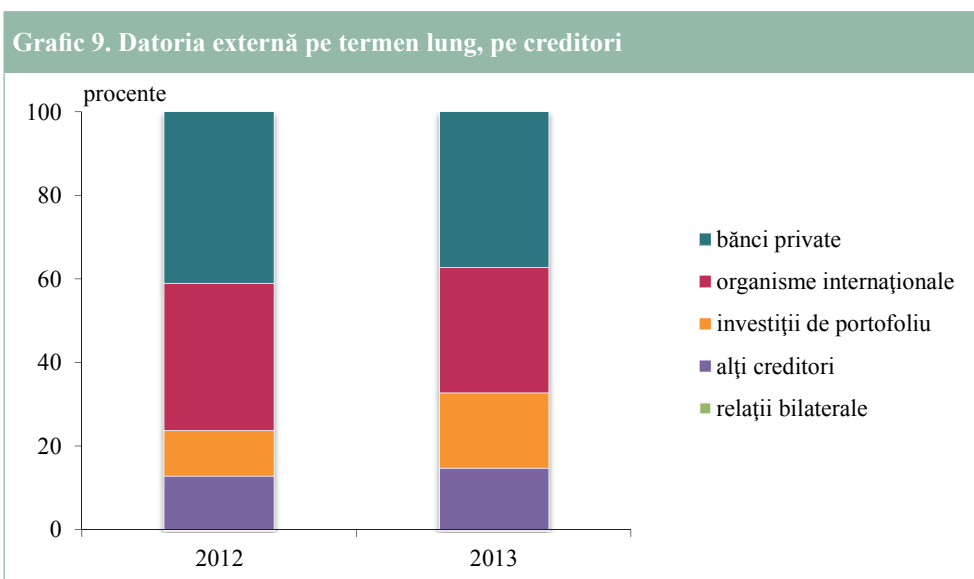
Tabel 28. Structura pe valute a rezervelor valutare și a datoriei externe				
31 decembrie 2013				
	Active externe de rezervă		Datorie externă	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	35 435	100,0	98 069	100,0
EUR	24 321	68,6	69 357	70,7
USD	8 251	23,3	7 135	7,3
GBP	1 626	4,6	63	0,1
JPY	1 204	3,4	479	0,5
XDR	28	0,1	6 937	7,1
RON	0	0,0	10 729	10,9
Alte valute	4	0,0	3 369	3,4

Compoziția valutară a rezervei a fost reprezentată în proporție de 92 la sută de moneda europeană și dolarul SUA. Datoria externă a avut o structură valutară variată, determinată de angajamentele contractate în EUR, în majoritate, urmate de cele în RON, dolari SUA și DST.

Datoria externă pe termen lung a totalizat 78 860 milioane euro la finele anului 2013, cu 1,3 la sută mai puțin față de 31 decembrie 2012 diminuată de influența variației cursului de schimb (-1 398,1 milioane euro) și de conversiile de datorie în participații la capital (-276,4 milioane euro). Scăderea datoriei externe a fost limitată de influențele din variația prețurilor titlurilor de valoare (593,4 milioane euro) și din intrările nete (4,7 milioane euro).

Structura pe creditori a datoriei externe pe termen lung la 31 decembrie 2013 relevă faptul că sursele private au continuat să dețină ponderea cea mai importantă, iar creditorii oficiali și-au redus ușor contribuția, în special datorită rambursărilor care au loc în contul acordului de finanțare din anul 2009. Dintre sursele private, instituțiile de credit străine au continuat să crediteze economia pe termen lung, urmate de companiile străine și alte instituții financiare; investițiile de portofoliu și-au majorat ponderea ca urmare a menținerii nevoilor de finanțare.

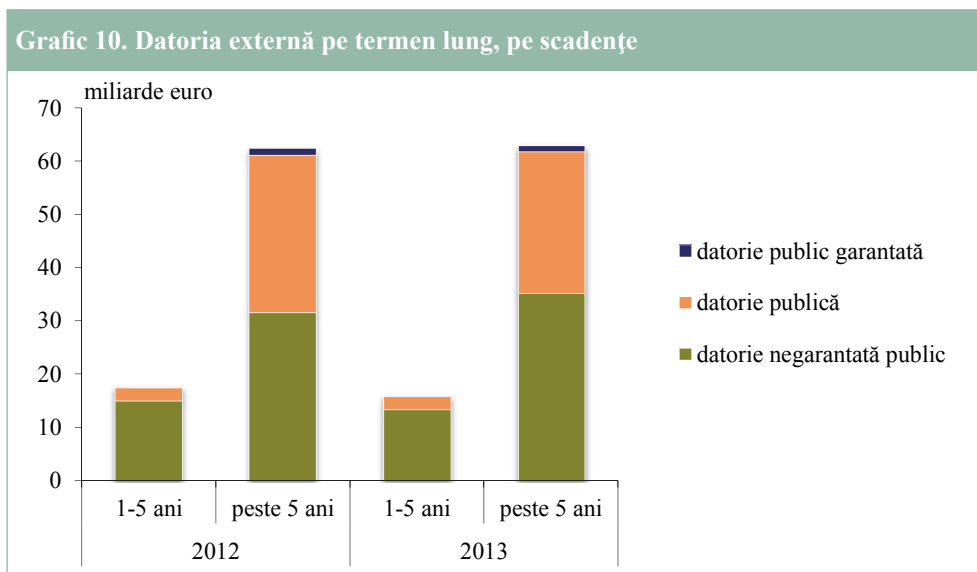

Tabel 29. Datoria externă pe termen lung, pe creditori

	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	79 936	100,0	78 860	100,0
Organisme internaționale, din care:	28 019	35,0	23 693	30,1
BIRD	2 666	3,3	3 189	4,0
BEI	4 275	5,3	4 906	6,2
BERD	1 898	2,4	1 709	2,2
UE	5 013	6,3	5 000	6,3
FMI	11 947	14,9	6 931	8,8
FDS-CE	922	1,2	897	1,1
OECS	531	0,7	415	0,5
Relații bilaterale, din care:	129	0,2	79	0,1
Coreea	26	0,0	0	0,0
Germania	84	0,1	66	0,1
Japonia	6	0,0	6	0,0
SUA	8	0,0	7	0,0
Investiții de portofoliu, din care:	8 676	10,8	14 222	18,0
CS First Boston Elveția	1 223	1,5	1 259	1,6
Deutsche Bank	706	0,9	714	0,9
JP Morgan	403	0,5	371	0,5
Erste Bank	1 139	1,4	1 167	1,5
Deutsche Bank Londra/HSBC	1 663	2,1	1 763	2,2
Barclays/Citigroup	1 168	1,5	1 000	1,3
Barclays/BNP Paribas/Citigroup	0	0,0	908	1,2
Citibank/HSBC/Soc Gen/Deutsche Bank	0	0,0	1 476	1,9
Bănci private, din care:	32 837	41,1	29 290	37,1
Austria	13 174	16,5	11 000	13,9
Germania	1 514	1,9	1 256	1,6
Franța	2 188	2,7	1 824	2,3
Grecia	3 039	3,8	2 771	3,5
Italia	766	1,0	721	0,9
Irlanda	595	0,7	708	0,9
Luxemburg	1 795	2,2	1 684	2,1
Ungaria	754	0,9	651	0,8
Olanda	5 950	7,4	5 783	7,3
Marea Britanie	1 463	1,8	1 196	1,5
Alți creditori	10 274	12,9	11 575	14,7

Structura pe scadențe a datoriei externe pe termen lung la sfârșitul anului 2013 evidențiază faptul că ponderea datoriei externe pe termen mai mare de 5 ani și-a continuat creșterea față de anul precedent, fiind majoritară, în timp ce datoria cu scadența între 1 și 5 ani s-a diminuat ușor, în principal din credite negarantate public. Acest fapt arată că atât administrația publică, cât și companiile au strategii orientate către maturități care pot să asigure evitarea unor vârfuri de datorie.

Tabel 30. Datoria externă pe termen lung, pe scadențe				
	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	79 936	100,0	78 860	100,0
1-5 ani	17 554	22,0	15 995	20,3
Datorie publică	2 502	3,1	2 510	3,2
Datorie public garantată	111	0,1	97	0,1
Datorie negarantată public	14 941	18,7	13 389	17,0
peste 5 ani	62 382	78,0	62 864	79,7
Datorie publică	29 495	36,9	26 560	33,7
Datorie public garantată	1 313	1,6	1 127	1,4
Datorie negarantată public	31 574	39,5	35 177	44,6

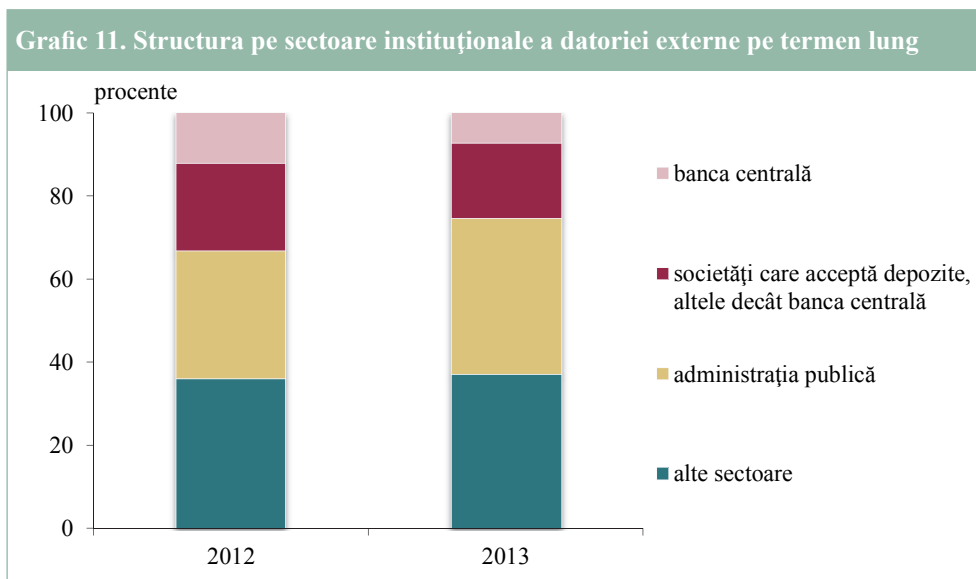

Structura pe tipuri de dobânzi a datoriei externe pe termen lung evidențiază că împrumuturile cu dobândă variabilă continuă să dețină ponderea majoritară, dar în scădere, cele mai uzuale dobânzi variabile fiind EURIBOR la 6 luni, 3 luni și 1 lună. Angajamentele cu dobândă fixă manifestă o tendință de creștere și sunt reprezentate într-o marjă de până la 10 la sută, cu o delimitare diferită între două benzi, de până la și peste 5 la sută. Se observă o modificare în structura pe dobânzi în sensul optării pentru contractele de credit pe termen lung cu un serviciu cât mai previzibil.

Tabel 31. Datoria externă pe termen lung, pe tipuri de dobânzi				
	31.12.2012		31.12.2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	79 936	100,0	78 860	100,0
Dobânzi variabile	48 464	60,6	45 788	58,1
<i>din care:</i>				
DOBÂNDA STANDARD BIRD	75	0,1	46	0,1
LIBOR USD 3 luni	1 843	2,3	1 313	1,7
LIBOR USD 6 luni	2 393	3,0	2 021	2,6
LIBOR USD 12 luni	739	0,9	654	0,8
LIBOR EURO 6 luni	1 014	1,3	899	1,1
EURIBOR 1 lună	4 024	5,0	3 447	4,4
EURIBOR 3 luni	10 408	13,0	9 603	12,2
EURIBOR 6 luni	11 244	14,1	13 172	16,7
EURIBOR 12 luni	1 929	2,4	2 146	2,7
Dobânzi fixe	31 472	39,4	33 072	41,9
0,0-4,99%	16 546	20,7	12 944	16,4
5,0-9,99%	14 925	18,7	20 128	25,5
peste 10,0%	0	0,0	0	0,0

Datoria externă pe termen lung a băncii centrale și a instituțiilor de credit a consemnat o scădere, determinată de rambursările efectuate și de retragerile de depozite ale nerezidenților, în timp ce datoria sectorului administrația publică și cea a sectorului real s-au majorat, în corelație cu evoluția necesarului de finanțare.

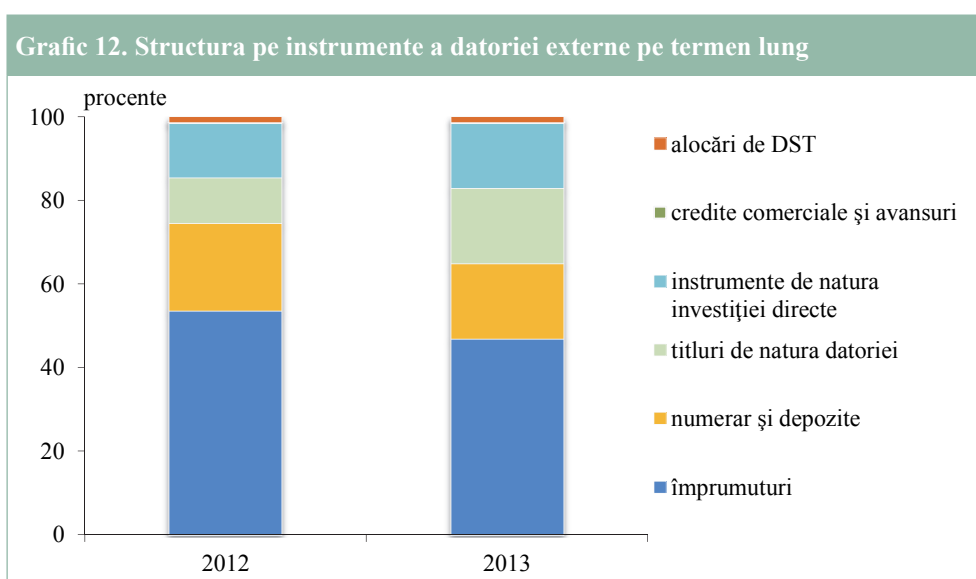
Tabel 32. Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen lung				
	2012		2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	79 936	100,0	78 860	100,0
Administrația publică	24 437	30,6	29 612	37,6
Banca centrală	9 803	12,3	5 810	7,4
Societăți care acceptă depozite, altele decât banca centrală	16 872	21,1	14 241	18,1
Alte sectoare	28 824	36,1	29 197	37,0

Din punct de vedere al structurii pe instrumente, reducerea datoriei externe pe termen lung s-a datorat reducerii ponderii împrumuturilor și depozitelor nerezidenților, în contrapondere cu instrumentele de natura investiției directe și de portofoliu.

Tabel 33. Structura pe instrumente a datoriei externe pe termen lung

	2012		2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	79 936	100,0	78 860	100,0
Instrumente de natura investiției directe	10 522	13,2	12 387	15,7
Împrumuturi	42 835	53,6	36 975	46,9
Credite comerciale și avansuri	74	0,1	74	0,1
Numerar și depozite	16 653	20,8	14 074	17,8
Titluri de natura datoriei	8 676	10,9	14 222	18,0
Alocări de DST	1 148	1,4	1 102	1,4
Alte pasive	28	0,0	26	0,0

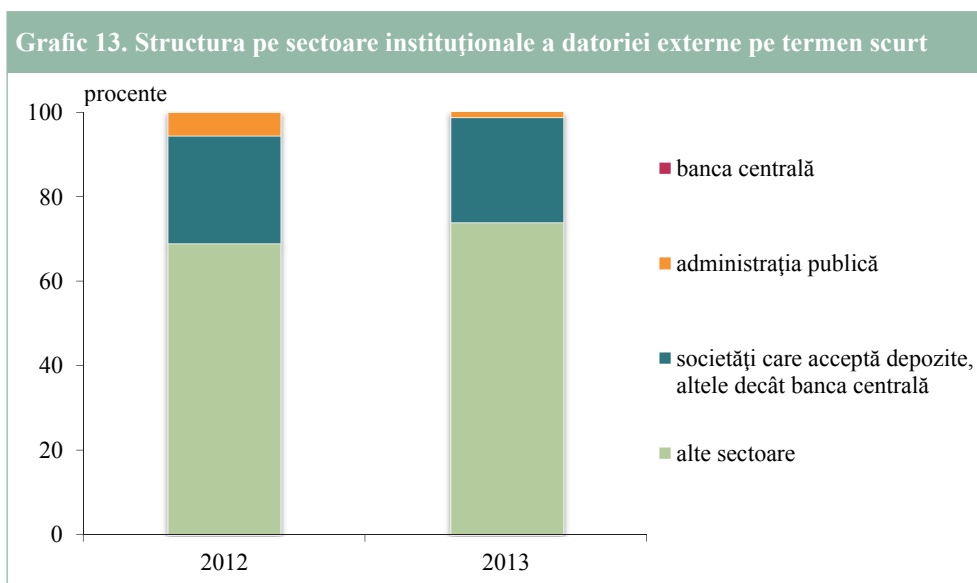

Pe parcursul anului 2013 soldul datoriei externe pe termen scurt s-a redus semnificativ (cu 8,2 la sută) până la 19 209 milioane euro și a reprezentat 19,6 la sută din totalul datoriei externe brute. Sectoarele instituționale au avut contribuții variate la acest tip de datorie, sectorul real continuând să fie cel mai bine reprezentat, urmat de societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, și de administrația publică.

Tabel 34. Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen scurt

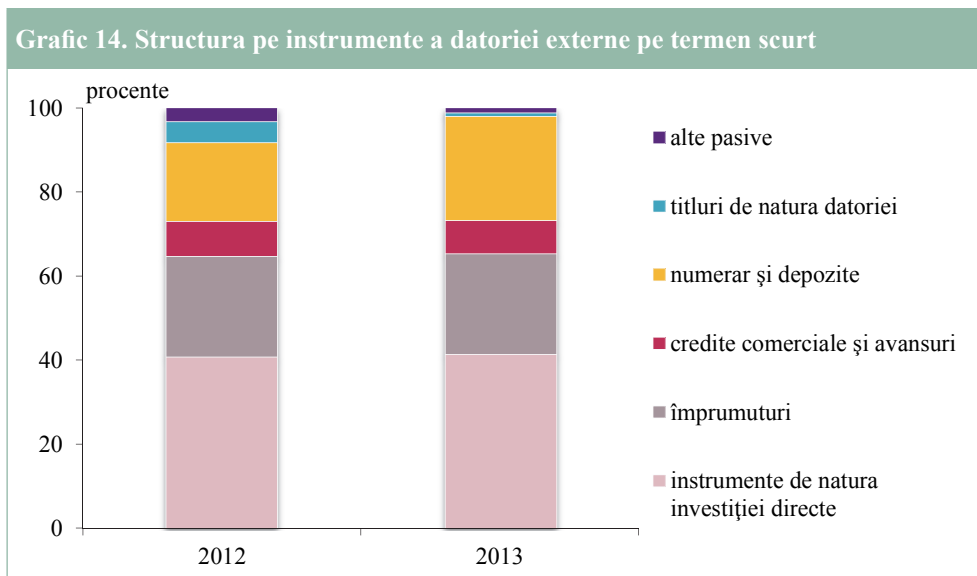
	2012		2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	20 921	100,0	19 209	100,0
Administrația publică	1 134	5,4	253	1,3
Banca centrală	57	0,3	10	0,1
Societăți care acceptă depozite, altele decât banca centrală	5 329	25,5	4 791	24,9
Alte sectoare	14 401	68,8	14 154	73,7

Apelarea la surse de finanțare pe termen scurt a fost folosită mai mult de către sectorul real și pe parcursul anului 2013. Sectorul societăților care acceptă depozite exclusiv banca centrală a continuat trendul de reducere accentuată a fluxurilor pe termen scurt, situație întâlnită și în cazul administrației publice, pe fondul alternativei de schimbare a maturității angajamentelor.

	2012		2013	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	20 921	100,0	19 209	100,0
Instrumente de natura investiției directe	8 550	40,9	7 939	41,3
Împrumuturi	4 969	23,7	4 630	24,1
Credite comerciale și avansuri	1 775	8,5	1 491	7,8
Numerar și depozite	3 907	18,7	4 752	24,7
Titluri de natura datoriei	1 042	5,0	161	0,8
Alte pasive	678	3,2	236	1,2

Instrumentele financiare utilizate în finanțarea pe termen scurt aflate în majorare au fost doar cele de tipul numerarului și depozitelor, în timp ce restul componentelor, deși în continuare cu o pondere mare, au manifestat o tendință de diminuare, păstrând ierarhia obișnuită a structurii: credite intercompanii, împrumuturi, credite comerciale și avansuri. O schimbare în sensul reducerii a avut loc în ceea ce privește titlurile de natura datoriei pe termen scurt emise de sectorul administrației publice care a optat pentru emisiunile cu maturitate mai mare.

Serviciul datoriei externe în anul 2013 a însumat 58 251 milioane euro, din care 54 873 milioane euro au reprezentat rate de capital și 3 378 milioane euro dobânzi și comisioane. Structura pe scadențe a serviciului datoriei externe aferent anului 2013 a relevat o diminuare a ponderii termenului scurt, de la 65,6 la sută în anul 2012 la 57,8 la sută, compensată de majorarea serviciului datoriei externe pe termen lung de la 34,4 la sută la 42,2 la sută.

Tabel 36. Serviciul datoriei externe (SDE)		
	2012	2013
SDE (mil. EUR)	54 268,0	58 251,4
SDE/PIB (%)	40,5	40,3
SDE/EXP* (%)	109,0	101,6
*) Export de bunuri și servicii.		

Pe parcursul anului 2013, serviciul datoriei externe s-a menținut la peste 100 la sută din exporturi, respectiv la peste 40 la sută din produsul intern brut în contextul accelerării creșterii economice și al intensificării dinamicii exporturilor.

La 31 decembrie 2013 datoria externă netă²⁶ a fost de 50 960 milioane euro (35,2 la sută din PIB), poziția investițională internațională netă a fost -88 955 milioane euro (-61,5 la sută din PIB), iar datoria externă brută a totalizat 98 069 milioane euro, reprezentând 67,8 la sută din PIB. Stocul investiției directe exprimat ca pondere în PIB s-a majorat până la 43,4 la sută în 2012, consemnând ulterior o ușoară diminuare până la 42,2 la sută în anul 2013.

Din analiza principalilor indicatori de îndatorare ai anului 2013 rezultă că ponderea datoriei externe pe termen lung în PIB s-a diminuat la 54,5 la sută, raportul dintre datoria externă și exporturile de bunuri și servicii a fost de 171,1 la sută, iar ponderea dobânzilor în exportul de bunuri și servicii s-a micșorat la 5,9 la sută. Rezervele internaționale ale României (valute plus aur) acopereau 7,3 luni de importuri de bunuri și servicii la sfârșitul anului 2013. Raportul dintre rezervele valutare la Banca Națională a României și datoria externă pe termen scurt²⁷ a atins nivelul de 169,3 la sută la finalul anului 2013, comparativ cu 149,2 la sută la sfârșitul anului 2012.

²⁶ Se calculează ca diferență între activele și pasivele externe aferente tuturor instrumentelor de natura datoriei (împrumuturi, numerar și depozite, obligațiuni și instrumente de piață monetară, credite comerciale).

²⁷ Datoria externă cu scadență de până la un an inclusiv.

Secțiune statistică

Lista tabelelor

Balanța de plăți, 2012-2013	49
Balanța de plăți trimestrială, 2013	50
Poziția investițională internațională a României, 2008-2013	52
Rezerva internațională brută a României, 2008-2013	54
Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2008-2013	54

BALANȚA DE PLĂȚI, 2012-2013

milioane euro

Componente	2012			2013		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. Contul curent	56 961	63 013	-6 052	65 158	66 326	-1 168
A. Bunuri și servicii	49 774	56 232	-6 459	57 306	58 049	-743
a. Bunuri	39 901	48 832	-8 932	43 879	49 322	-5 443
– bunuri compilate conform metodologiei bilanței de plăți	39 888	48 832	-8 944	43 826	49 322	-5 496
– merchanting – export net	12	0	12	53	0	53
merchanting – bunuri achiziționate	0	0	0	-236	0	-236
merchanting – bunuri vândute	12	0	12	289	0	289
b. Servicii	9 873	7 400	2 473	13 427	8 727	4 700
– servicii de prelucrare a bunurilor	1 483	127	1 356	2 275	142	2 134
– transport	2 513	1 328	1 185	3 880	1 386	2 494
– turism-călătorii	1 142	1 429	-287	1 196	1 547	-351
– alte servicii	4 735	4 516	219	6 076	5 652	424
B. Venituri primare	2 372	4 676	-2 304	2 505	5 617	-3 112
– remunerarea salariaților	571	91	480	553	68	485
– venituri din investiții	809	4 314	-3 505	775	5 424	-4 649
– alte venituri primare	992	271	721	1 177	125	1 052
C. Venituri secundare	4 815	2 105	2 711	5 347	2 660	2 687
– administrația publică	835	1 274	-438	1 544	1 579	-35
– alte sectoare	3 980	831	3 149	3 803	1 081	2 722
2. Contul de capital	2 237	357	1 880	3 163	125	3 038
A. Transferuri de capital	1 787	190	1 596	3 021	115	2 906
– administrația publică	1 685	126	1 559	3 018	11	3 007
– alte sectoare	102	65	37	3	104	-101
B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse	451	167	284	142	10	132
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
3. Contul financiar	-1 509	1 597	-3 106	2 035	362	1 674
A. Investiții directe	-183	2 195	-2 379	-27	2 897	-2 924
– participații la capital	-88	795	-883	129	2 430	-2 302
participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	-65	2 676	-2 741	127	2 768	-2 641
reinvestirea profiturilor	-24	-1 881	1 857	1	-338	339
– instrumente de natura datoriei	-96	1 401	-1 496	-156	466	-622
B. Investiții de portofoliu	468	4 013	-3 546	225	5 656	-5 432
– participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	189	314	-125	-47	781	-828
– instrumente de natura datoriei	279	3 700	-3 421	272	4 875	-4 603
C. Derivate financiare	-300	-477	177	-432	-397	-35
D. Alte investiții de capital	-42	-4 135	4 093	127	-7 795	7 922
1. participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	0	0	0	57	0	57
2. numerar și depozite	330	-2 036	2 366	163	-2 625	2 788
3. împrumuturi	77	-1 984	2 060	-152	-4 490	4 338
4. investiții aferente asigurărilor, schemelor de pensii și de garantare standard	0	0	0	2	0	1
5. credite comerciale și avansuri	-447	-331	-116	-34	-694	660
6. alte creanțe/angajamente externe	-1	216	-217	90	14	76
7. drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	0	0
E. Active de rezervă BNR	-1 452	0	-1 452	2 143	0	2 143
4. Erori și omisiuni (net)	0	0	1 066	0	0	-197

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ, 2013

milioane euro

Componente	Trim. I			Trim. II		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. Contul curent	15 098	15 119	-21	16 378	16 162	216
A. Bunuri și servicii	13 163	13 122	40	14 179	14 263	-84
a. Bunuri	10 256	11 248	-993	10 811	12 038	-1 227
– bunuri compilate conform metodologiei bilanței de plăți	10 254	11 248	-993	10 801	12 038	-1 236
– merchanting – export net	2	0	2	9	0	9
merchanting – bunuri achiziționate	-34	0	-34	-25	0	-25
merchanting – bunuri vândute	35	0	35	34	0	34
b. Servicii	2 907	1 874	1 033	3 368	2 225	1 143
– servicii de prelucrare a bunurilor	514	44	470	561	35	526
– transport	835	288	548	965	360	605
– turism-călătorii	242	307	-65	289	397	-107
– alte servicii	1 316	1 235	81	1 553	1 433	120
B. Venituri primare	784	1 138	-354	852	1 234	-382
– remunerarea salariaților	120	17	103	131	16	115
– venituri din investiții	121	1 097	-976	182	1 189	-1 007
– alte venituri primare	543	24	519	539	30	510
C. Venituri secundare	1 151	858	293	1 347	665	682
– administrația publică	275	644	-369	413	380	34
– alte sectoare	876	214	662	934	285	648
2. Contul de capital	292	61	231	602	19	583
A. Transferuri de capital	256	58	197	566	17	549
– administrația publică	254	11	243	566	0	566
– alte sectoare	2	47	-46	0	17	-17
B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse	37	3	34	36	2	34
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
3. Contul financiar	1 030	895	135	718	-942	1 659
A. Investiții directe	-563	494	-1 058	847	610	237
– participații la capital	47	600	-553	1	359	-359
participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	47	740	-693	0	506	-506
reinvestirea profiturilor	0	-140	140	0	-147	147
– instrumente de natura datoriei	-610	-106	-505	846	250	596
B. Investiții de portofoliu	289	3 374	-3 085	-141	312	-452
– participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	14	48	-33	-28	99	-127
– instrumente de natura datoriei	275	3 327	-3 052	-113	213	-326
C. Derivate financiare	-115	-98	-17	-118	-107	-11
D. Alte investiții de capital	446	-2 876	3 322	-255	-1 757	1 501
1. participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	53	0	53	0	0	0
2. numerar și depozite	359	-1 355	1 714	-300	-380	80
3. împrumuturi	-76	-1 073	998	93	-1 338	1 431
4. investiții aferente asigurărilor, schemelor de pensii și de garantare standard	0	0	0	0	0	0
5. credite comerciale și avansuri	133	-412	545	-40	-108	68
6. alte creanțe/angajamente externe	-24	-36	12	-8	69	-78
7. drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	0	0
E. Active de rezervă BNR	973	0	973	385	0	385
4. Erori și omisiuni (net)	0	0	-75	0	0	862

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ, 2013

milioane euro

Trim. III			Trim. IV			Componente
Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold	
16 408	17 016	-606	17 275	18 030	-756	1. Contul curent
14 667	15 111	-444	15 298	15 553	-255	A. Bunuri și servicii
11 214	12 949	-1 735	11 599	13 087	-1 488	a. Bunuri
11 199	12 949	-1 750	11 571	13 087	-1 516	– bunuri compilate conform metodologiei bilanței de plăți
15	0	15	28	0	28	– merchanting – export net
-70	0	-70	-108	0	-108	merchanting – bunuri achiziționate
85	0	85	136	0	136	merchanting – bunuri vândute
3 453	2 162	1 291	3 699	2 466	1 233	b. Servicii
579	31	548	622	32	590	– servicii de prelucrare a bunurilor
1 023	363	660	1 057	376	682	– transport
320	378	-58	345	465	-121	– turism-călătorii
1 531	1 390	141	1 675	1 593	82	– alte servicii
435	1 246	-811	434	1 998	-1 565	B. Venituri primare
171	18	153	131	16	114	– remunerarea salariaților
233	1 194	-962	239	1 944	-1 705	– venituri din investiții
30	33	-3	64	38	26	– alte venituri primare
1 306	658	649	1 543	479	1 064	C. Venituri secundare
270	363	-93	586	192	394	– administrația publică
1 037	295	742	957	287	670	– alte sectoare
1 165	18	1 147	1 104	26	1 078	2. Contul de capital
1 133	17	1 116	1 066	22	1 044	A. Transferuri de capital
1 132	0	1 132	1 066	0	1 066	– administrația publică
1	17	-17	0	22	-21	– alte sectoare
32	1	31	38	4	34	B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse
Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	
987	569	419	-699	-158	-541	3. Contul financiar
90	821	-731	-401	972	-1 372	A. Investiții directe
74	702	-627	7	769	-762	– participații la capital
74	780	-706	6	742	-736	participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor
0	-78	79	1	27	-26	reinvestirea profiturilor
15	119	-104	-407	203	-611	– instrumente de natura datoriei
-21	1 632	-1 653	98	338	-240	B. Investiții de portofoliu
-57	-8	-49	24	642	-618	– participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții
35	1 639	-1 604	75	-304	379	– instrumente de natura datoriei
-96	-100	4	-103	-92	-11	C. Derivate financiare
-24	-1 785	1 761	-40	-1 376	1 335	D. Alte investiții de capital
4	0	4	0	0	0	1. participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu
-110	-778	668	214	-112	326	2. numerar și depozite
-113	-1 148	1 035	-56	-931	875	3. împrumuturi
1	0	1	1	0	1	4. investiții aferente asigurărilor, schemelor de pensii și de garantare standard
177	131	47	-304	-305	1	5. credite comerciale și avansuri
17	9	7	105	-28	133	6. alte creanțe/angajamente externe
0	0	0	0	0	0	7. drepturi speciale de tragere
1 038	0	1 038	-253	0	-253	E. Active de rezervă BNR
0	0	-121	0	0	-863	4. Erori și omisiuni (net)

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, 2008-2013

milioane euro, sfârșitul perioadei

Sectoare instituționale	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Banca centrală	27 885	24 026	25 712	25 803	25 557	29 644
– active externe, <i>din care:</i>	28 297	30 888	35 982	37 283	35 444	35 464
rezerva valutară	26 221	28 303	32 432	33 193	31 206	32 525
aur monetar	2 049	2 556	3 518	4 058	4 207	2 910
– pasive externe, <i>din care:</i>	412	6 862	10 270	11 480	9 887	5 820
numerar și depozite	303	79	22	53	57	10
împrumuturi de la FMI	0	5 686	9 083	10 231	8 654	4 708
alocări DST	83	1 073	1 139	1 168	1 148	1 102
II. Administrația publică	-7 863	-11 216	-15 939	-20 260	-22 970	-27 303
– active externe, <i>din care:</i>	2 391	2 366	2 592	2 734	2 575	2 563
alte investiții, <i>din care:</i>	2 391	2 366	2 592	2 734	2 575	2 563
alte participații	622	630	713	797	785	898
credite comerciale și avansuri	1 654	1 623	1 761	1 781	1 715	1 625
– pasive externe, <i>din care:</i>	10 254	13 582	18 531	22 994	25 545	29 866
investiții de portofoliu	2 706	3 329	4 275	6 098	9 500	14 214
instrumente de natura datoriei	2 706	3 329	4 275	6 098	9 500	14 214
alte investiții, <i>din care:</i>	7 548	10 253	14 256	16 896	16 045	15 652
numerar și depozite	37	80	115	132	92	92
împrumuturi	7 507	10 172	14 139	16 062	15 952	15 535
III. Societăți care acceptă depozite, altele decât banca centrală	-30 916	-26 020	-27 912	-28 749	-27 094	-23 876
– active externe, <i>din care:</i>	1 648	3 156	2 722	1 975	2 303	2 208
investiții directe	155	191	109	36	41	42
participații la capital	155	191	109	36	41	40
instrumente de natura datoriei	0	0	0	0	0	2
investiții de portofoliu	146	301	557	403	414	578
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	2	2	82	33	31	19
instrumente de natura datoriei	144	299	475	370	383	559
alte investiții, <i>din care:</i>	1 347	2 664	2 056	1 536	1 848	1 588
numerar și depozite	1 117	2 318	1 721	1 158	1 369	1 348
împrumuturi	209	311	285	344	413	214
alte creanțe	21	35	50	34	66	26
– pasive externe, <i>din care:</i>	32 564	29 176	30 634	30 724	29 397	26 084
investiții directe	6 386	6 476	6 571	6 501	7 137	6 658
participații la capital	6 386	6 476	6 571	6 501	7 137	6 657
instrumente de natura datoriei	0	0	0	0	0	1
investiții de portofoliu	299	233	162	93	278	560
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	67	56	36	50	60	394
instrumente de natura datoriei	232	177	126	43	218	166
alte investiții, <i>din care:</i>	25 879	22 467	23 901	24 130	21 982	18 866
numerar și depozite	25 516	22 256	23 854	24 098	21 321	18 724
alte angajamente externe	364	211	47	31	661	141

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, 2008-2013

(continuare)	milioane euro, sfârșitul perioadei					
Sectoare instituționale	2008	2009	2010	2011	2012	2013
IV. Alte sectoare	-58 196	-61 604	-60 846	-62 352	-66 121	-67 420
– active externe, <i>din care:</i>	7 398	8 067	10 247	11 419	11 570	11 979
investiții directe	1 586	1 528	1 800	1 939	1 641	1 657
participații la capital	303	120	272	337	304	394
instrumente de natura datoriei	1 283	1 408	1 528	1 602	1 337	1 263
investiții de portofoliu	936	892	1 025	1 206	1 640	1 770
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	554	402	502	692	879	844
instrumente de natura datoriei	382	490	523	514	761	926
alte investiții, <i>din care:</i>	4 876	5 647	7 422	8 274	8 289	8 550
numerar și depozite	1 349	1 313	1 747	2 173	2 446	2 614
împrumuturi	2 325	2 539	2 994	3 188	3 162	3 163
credite comerciale și avansuri	1 114	1 751	2 612	2 767	2 468	2 573
alte creanțe	88	43	70	147	214	200
– pasive externe, <i>din care:</i>	65 594	69 671	71 093	73 771	77 691	79 399
investiții directe	40 841	42 624	45 012	47 637	50 925	54 382
participații la capital	28 505	29 124	28 961	30 503	32 131	34 057
instrumente de natura datoriei	12 336	13 500	16 051	17 134	18 794	20 325
investiții de portofoliu	1 412	1 357	1 377	1 330	2 334	1 995
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 398	1 332	1 336	1 289	2 334	1 991
instrumente de natura datoriei	14	25	41	41	0	4
alte investiții, <i>din care:</i>	23 341	25 690	24 704	24 804	24 431	23 022
împrumuturi	20 567	24 273	22 956	22 764	22 565	21 362
credite comerciale și avansuri	2 770	1 417	1 744	1 972	1 847	1 564
alte angajamente externe	4	0	4	69	19	95
Poziția netă	-69 090	-74 814	-78 985	-85 558	-90 628	-88 955
– active externe	39 734	44 477	51 543	53 411	51 892	52 214
– pasive externe	108 824	119 291	130 528	138 969	142 520	141 169

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

REZERVA INTERNAȚIONALĂ BRUTĂ A ROMÂNIEI, 2008-2013

milioane euro, sfârșitul perioadei						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Banca Națională a României	28 270	30 859	35 951	37 252	35 413	35 435
– aur	2 049	2 556	3 518	4 058	4 207	2 910
– rezerva valutară	26 221	28 302	32 432	33 194	31 206	32 525
Bănci comerciale	1 344	2 716	2 298	1 639	1 892	2 222
– valute	1 344	2 716	2 298	1 639	1 892	2 222
Rezerva internațională brută	29 614	33 574	38 249	38 891	37 305	37 657
<i>din care:</i>						
Rezerva valutară brută	27 565	31 018	34 731	34 833	33 098	34 747

EVOLUȚIA INDICATORILOR DE ÎNDATORARE EXTERNĂ, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
milioane euro						
Datorie externă (DE)	72 467	82 303	93 624	99 926	100 857	98 069
– termen mediu și lung (TML)	51 875	66 714	74 075	77 131	79 936	78 860
– termen scurt (TS)	20 592	15 589	19 549	22 795	20 921	19 209
PIB	142 392	120 483	126 816	133 344	133 905	144 664
Exportul de bunuri și servicii (EXP)	38 281	32 562	40 570	48 797	49 775	57 306
Importul de bunuri și servicii (IMP)	56 969	40 234	48 054	56 115	56 233	58 049
Serviciul datoriei externe (SDE)	45 575	49 038	43 775	46 233	54 268	58 251
– rate de capital	42 338	46 252	40 745	42 631	50 339	54 873
– rate de dobândă (DOB)	3 237	2 786	3 030	3 602	3 929	3 378
Rezerva oficială internațională (RO)	28 270	30 859	35 951	37 252	35 413	35 435
procente						
DE/PIB	50,9	68,3	73,8	74,9	75,3	67,8
TML/PIB	36,4	55,4	58,4	57,8	59,7	54,5
DE/EXP	189,3	252,8	230,8	204,8	202,6	171,1
TML/EXP	135,5	204,9	182,6	158,1	160,6	137,6
SDE/EXP	119,1	150,6	107,9	94,7	109,0	101,6
SDE/PIB	32,0	40,7	34,5	34,7	40,5	40,3
SDE/RO	161,2	158,9	121,8	124,1	153,2	164,4
DOB/EXP	8,5	8,6	7,5	7,4	7,9	5,9
TS/DE	28,4	18,9	20,9	22,8	20,7	19,6
Multilaterale/DE	9,1	13,4	26,8	29,5	27,8	24,2
număr de luni						
RO/IMP	6,0	9,2	9,0	8,0	7,6	7,3

